

מדינת ישראל ראש גשר

למלכות

ישראל

מאת

ד"ר ישראל אלדד

ירושלים תשי"ח

הוצאת מולם

ס ו ל ם

חֹבֶרֶת זוּ מֻקְדָּשֶׁת לְהַבְהִירָה תְּמַצִּיתִית שֶׁל הַיְסוּדוֹת הָרַעֲיוֹנִיִּים שֶׁל "סוֹלֶם", הַמְּבַע לְמַחֲשַׁבַת מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל.

"סוֹלֶם" זֶה הוּקָם בְּשֵׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְמִדִּינַת יִשְׂרָאֵל. שֵׁם זֶה שְׂאוֹל מַחְלוֹמוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוּא יַעֲקֹב אַבְיָנוּ, אַבִּי הַשְּׁבֵטִים.

רַבִּים הָיוּ הַשְּׁבֵטִים, שְׁבַט שְׁבַט וּסְגוּלָתוֹ. מִשְׁמַעוֹן וְלוֹי הַנּוֹקְמִים עַד יִשְׁשַׁכַּר חֲמֹר־גֶּרֶם; מֵרֵאוּבֵן עוֹלָה־יָצוּעַ וְעַד יְהוּדָה הַמַּלְכוּתִי. אֲבָל — כַּדְּבַר הָאֵגְדָה — כּוֹלֵם נִתְקַפְּלוּ בְּאַבְנֵי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שֵׁם יַעֲקֹב מִתַּחַת לְרֵאשׁוֹ, וְהוּא אִישׁ תָּם. וְכֵן גַּם הָאָרֶץ הַזֹּאת נִתְקַפְּלָה כּוֹלָה מִתַּחַת לְגוֹפּוֹ בְּשִׁכְבוֹ שֵׁם. הָאָרֶץ הַזֹּאת עֵיבַל שְׁבָה וְעַל גְּרִיזִים שְׁבָה, עַל בֶּשֶׂן שְׁבָה וְעַל סְדוּם שְׁבָה, עַל הַלְבָנוֹן שְׁבָה וְעַל הַשְּׂרֹון שְׁבָה. כֵּךְ שָׁכַב יַעֲקֹב הָאֵב כְּשָׁכַל הַשְּׁבֵטִים מִתַּחַת לְרֵאשׁוֹ וְהָאָרֶץ כּוֹלָה מִתַּחַת לְגוֹפּוֹ וְחָלַם אֶת חֲלוֹם הַסּוֹלֶם. יֵשׁ סְמִלִים רַבִּים וְעִמּוּקִים בְּנַפְשׁוֹ; יֵשׁ עֵקֶדָה וְיֵשׁ סֵנָה וְיֵשׁ עַגְל־זֹהַב. כּוֹלֵם מְקַרֵּם קוֹנְקְרַסִּיִּים שֶׁהִמְכוּ לִהְיוֹת אֲמִיתוֹת־עוֹלָם. אוֹלָם הַפִּילוֹסוֹפִי מְכוֹלֵם, הַמַּחְוֶקֶק מְכוֹלֵם, הוּא חֲלוֹמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב.

אִם תּוֹרַת־הַחֲכָמָה מְכוֹנָה בְּשֵׁם הַפִּילוֹסוֹפִיָּה שֶׁל הַפִּילוֹסוֹפִיָּה, הִרִי סוֹלֶם יַעֲקֹב הוּא סְמִלֵּה־סְמִלִּים שְׁלוֹנוֹ. הוּא צִיּוֹר הַמַּפְתָּח לְכָל הַשְּׁקֵפַת הָעוֹלָם הַיְהוּדִית. צְמִידוֹת לְקַרְקַע לְלֹא צְמִיתוֹת בָּהּ, וְתוֹרָה שֶׁהִיא מְשִׁיִּים אֲבָל לֹא גְּשִׁמִּים. "דַּע מֵאִין בָּאת וְלֹאן אַתָּה הוֹלֵךְ" וּבְמוֹפְלֵא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ.

הַנַּפֵּשׁ הַיִּשְׂרָאֵלִית מִתּוֹחָה בֵּין הַפִּיִּסְקָה וְהַמַּטְפִּיִּסְקָה. אֲבָל הַמַּתַּח הַזֶּה אֵינָנו קָבֹעַ וְעוֹמֵד. הוּא דִּינָמִי וְיוֹצֵר, הוּא לּוֹחֵם. הָאָרֶץ בְּכוֹחַ הַמְּשִׁיכָה שְׁבָה, כְּטַבַּע שְׁבָה, מְכַבִּידָה, כּוֹבֵלָה, כּוֹפֶתֶת כָּאֵל מוֹבַח. וְהַשְּׁמַיִם מִמַּעַל בְּאֵיךְ־סוֹף שֶׁלָּהֶם, בְּבִלְתִּי־יִדְוַע שֶׁלָּהֶם, מִרְתִּיעִים וְקוֹסְמִים, מְעַרְפִּלִים וּמוֹשִׁכִּים. מְרַגֵּישׁ אֲדָם אֶת עֲצָמוֹ כְּטוֹחַ מֵאֵד כֶּשֶׁהוּא תְּקוּעַ בְּשֵׁתִי רִגְלָיו בְּאֲדָמָה — וְהוּא מְרַגֵּישׁ אֶת עֲצָמוֹ קֶטֶן מֵאֵד. הוּא רּוֹצֵה לְעֵלוֹת; רִגְלֵי הַסּוֹלֶם בְּרוֹרוֹת מֵאֵד; רֵאשׁוֹ אֵינּוֹ גְּרָאָה, רַק שְׁלִבִּים רֵאשׁוֹנִים גְּרָאִים. אֲבָל מִי שֶׁשָּׂמוֹ יִשְׂרָאֵל, מִי אֲשֶׁר שָׂרָה עִם אֵל, מִי אֲשֶׁר כּוֹחַ לּוֹחֵם וְיוֹצֵר בּוֹ, אֵינּוֹ שׂוֹאֵל לְאַחֲרִית שֶׁל אַחֲרִית. אֵינּוֹ שׂוֹאֵל לְמַטְפִּיִּסְקָה וְאֵינּוֹ נִכְנַע לְפִיִּסְקָה. הוּא עוֹלָה בְּסוֹלֶם.

כָּל תּוֹרַת הַדִּיאֲלֶקְטִיקָה כְּלוּלָה בְּסוֹלֶם יַעֲקֹב. כָּל תּוֹרַת מַלְחַמַת הַחֲרוֹת. בְּכָל יְמֵי הַגְּלוּת שֶׁלְטָה בְּנוֹ סְכִיּוֹפְרָנִיָּה: הֵינּוּ תְּקוּעִים בֵּין הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. מִצַּד אֶחָד חַי הַגּוֹף אֶת חַיֵּי הָאָרְצִיִּים בְּהַכְנַעָה וּבְהַשְּׁפָלָה, בְּדִלוּת וּבְבוֹיָן, חַיֵּי גּוֹף לְלֹא פֶרְסֶפְקִיבָה, כִּי לְלֹא נְקוּדַת יְצִיבוּת. רִגְלֵי הַסּוֹלֶם שֶׁל הָאוֹמָה מְסוֹרֶרוֹת הִיּוּ, לֹא נְעוּצוֹת, הַתְּגַלְגְּלוֹ. וּמֵאִיךְ אִישׁ־שֵׁם בְּמֵרוֹמִים נִיטְלָטְלוּ קְרַעֵי סוֹלֶם בַּחֲלוֹק הָעֵלְיוֹן — לְלֹא אַחִיזָה בְּקַרְקַע, לְלֹא אַחִיזָה בְּהִיסְטוֹרִיָּה. לְפַעְמִים פִּיִּסְיִים עַד כִּדֵּי בַחִילָה, לְפַעְמִים מַטְפִּיִּסִּים עַד כִּדֵּי הוֹיָה. סְטִטִּים בַּחֲמוֹר וְקוֹרֵי־עֲכָבִישׁ בְּרוּחַ.

ושברי הסולם הזה הם הם שהיו גם בעוכליה של הציונות. מה שראו מנהיגי הציונות במציאות היה פחות מציאותי ממה שראה יעקב בחלומות. כי חלום שלם הוא מציאותי יותר ממציאות מקוטעת — מלכות ישראל גדולה ואדירה היא הרבה יותר משיחית מכל חלומות המשיח שהיו תלויים על בלימה. הגלות עשתה אותנו פילוסופיים מאד בענייני הרוח ומעשיים מאד בענייני החומר. ולא כן הוא דבר סולמו של יעקב. בסולמו של יעקב מלאכים עולים ויורדים, עולים ויורדים. עלינו להיות פילוסופיים מאד בחיי המעשה החמרי ועלינו להיות מעשיים מאד בעולם הרוח. החזון דרוש לחייל בצבא ישראל לא פחות מאשר דרושים חיילים לחזון המלכות העברית.

מה כוחו של חלום יעקב? — כוחו בשנים. האחד — סולם מוצב ארצה. זה יסוד היציבות, זה כוח הריאליזם. לא בשמים היא. וארצה — זהו ארץ ישראל כמדרש חכמים. יעקב הגיח את גופו עליה, על אבניה. אין מנוחה לישראל אלא בה. ו"ארצה" זה כולל בתוכו לא רק את הצד הגיאוגרפי-טריטוריאלי. "ארצה" זה כולל את כל היסוד החמרי הבשרי-דמי, את האבנים ואת הגוף. את העושר הטבעי ואת העושר המיוצר. את המשטר ואת החברה ואת החוקים ואת הכלכלה. כל זה כלול במונח "ארצה". אבל כל זה אינו אלא היסוד הדומם, ההדום לרגלי הסולם. והוא השני: הסולם מוצב ארצה. זה היסוד הדינמי. זה כוח האידי-אליו. זה מותר האדם על הבהמה. האדם נצטוו להעמיד סולם ולעלות בו. בסולם הערכים, ערכי-המדע וערכי-האמנות, ערכי-המוסר וערכי-הצדק, והכל כלול. בערך היצירה אשר היא סגולתו של האדם,

על כן בחרנו את השם סולם. כי פשוט הוא וגדול. כי הוא הריאלי והוא מהגבוהים במושגי הלשון העברית. כי הוא הארצי והוא הפילוסופי. כי הוא מושג הקונקרט העברי.

אין אחיזה לסולם יעקב במדינת החלוקה. טבורו של הסולם — דרשו חז"ל — היה בירושלים, והדרש של חכמינו בעבר היה פחות אנדתי מאשר ה"פשוט" של "חכמים" רבים בהווה. אם אכן יש בנו מותר מן הבהמה, אם אכן נתעורר בנו רצון היצירה הקולקטיבית, עלינו לתפוש את תפקידינו לא מתוך הגררות אחרי מאורעות כדרכם של רוב סופרי ישראל הגמושות, כי אם בדרך המרחב והגובה.

ומנקודת ראות זו, מגובה זה של ראייה טולמית, שהיא חזון הגאולה השלמה כאשר חזוה נביאים וחכמים וכאשר חלמה כל היהודים בכל הדורות, בוחנים אנו את כל המתרחש במדינת ישראל. כל המאבקים האחרים המתחוללים פה בין מפלגות, בין מעמדות, בין השקפות, הם טפלים, מכיוון שהמדינה הזאת יש לה טעם ויש לה זכות קיום ואפשרות קיום אך ורק אם היא שלב להגשמת מלכות ישראל.

מלכות ישראל — הכרחית

שמים וארץ חברו יחד למעשה פלאים זה של תקומת עם ישראל על אדמתו ותקומת מסגרתו הממלכתית בחלקה של ארץ ישראל, גורמים ראצינוליים ואיראצינוליים, טבע ונס, דחפים כלכליים ואידילי-אליסטיים, רצון וכוח, אמונה והיסטוריה, הגיון וצירוף נסיבות מדיניות, חלוציות וסטיכיה, גופים ארגוניים ופריצת גופים ארגוניים, מחקר-אמת ומעמיק דרוש כדי לנתח את כל הגורמים האלה, חלקו של כל אחד ואחד מהם, מי לסיוע ומי להכרעה ומי — לעתים — להפרעה; כי אכן גם זה אחת התופעות בתהליך אדיר ומיוחד זה: גורם שראשיתו ברכה הופך לקללה, מכשיר הופך למכשיל. פה נציין לפי שעה תכונה אחת בתנועת התחיה הזאת של העם העברי, תכונה הדבקה בה מראשיתה והיא משותפת לכל השלבים כמעט, מכל מקום — לכל השלבים אשר קידמו את המהפכה העברית הגדולה המתחוללת עדיין לנגד עינינו:

חזונם של מעטים, להט מעשיהם של מעטים, שנראו מגוחכים או מטורפים, מכל-מקום בלתי-הגיוניים ובלתי-מעשיים ובלתי-אפשריים בעיני הרבים המפוכחים, הריאליסטים, חזון זה ולהט-מעשים זה התבררו תמיד כהגיוניים מאד, כמעשיים מאד, וכאפשריים בתכלית. אדרבא: כל אותם החישובים והשיקולים של „הריאליסטים“ כביכול התבררו תמיד כפאטאמורגאנה, כבלתי אפשריים.

ונביא דוגמאות אחדות, אך מכריעות, בתהליך המהפכה עברית זו:
א. חידוש הדיבור העברי. יחידים היו, ויש אומרים אפילו אחד ויחיד בלבד, אשר העלו את הרעיון ואף התחילו לבצע את החיאת הלשון העברית בדיבור יומיומי ובשימוש לכל צרכי החיים לא עוד כלשון קודש בלבד לתפילה או לספרות. אין אף נסיון אחד בעולם אשר ידמה לזה. זה שלושים שנה מגסים בני האומה האירית במסגרתם הממלכתית לחדש את לשונם הגאֵלית העתיקה והצלחתם קלושה. אפילו ציונים טובים ראו תחילה רעיון זה כמיותר וכנמנע אפשרות. קנאותם של מעטים עשתה זאת.

אולם לא היא בלבד. אין אדם בורא יש מאין. אלמלא נשתמרה לשון זו במשך כל הדורות כלשון הלב, התפילה והשירה; אלמלא היו בכל הדורות יהודים אשר נזהרו, למשל בשבתות, לא לדבר כלשון אחרת מלבד לשון-הקודש ולו גם נמלצת ודלה במלים ריאלייות של ימינו, אלמלא נאמנות זאת של אלפי שנה, אי-אפשר היה לגשר על פני תהומות שכחה של אלפיים שנה.

ב. השיבה לאדמת המולדת להתנחל בה, לעבדה ולישבה. עוד בטרם היות ציונות מדינית באו גלי „מטורפים“ כאלה שהחליטו ליתפך

לאיכרים על אדמת ארץ ישראל. והרי גם זה לא היה יש מאין. בכל הדורות קיימים היו יהודים עובדי אדמה בגלויות שונות, במידה שלא נאסר עליהם הדבר, ובדורות האחרונים אף נעשו נסיונות להתישבות חקלאית יהודית מרוכזת מחציה־האי קרים ועד לארגנטינה, וברוסיה הסובייטית אף בגושפנקא ממלכתית בבירוביג'אן, אולם כל הנסיונות הללו נכשלו. הצליח רק אחד, זה שלא היה בנוי על חישובים כלכליים ראציונליים של פרודוקטיביוציה בלבד, זה שהיה קשור בשרשים נפשיים, שנראו בעיני רבים כלא ראציונליים. בלתי אפשריים בהחלט. ג. חידוש הצבאיות העברית. לא ידוע מי היו שני „מטורפים“ אלה שהופיעו אצל הרצל והציעו לו — כפי שהוא מספר ביומניו — להקים כוח לכיבוש ארץ ישראל. רוב רובו של התנועות המשיחיות היו קשורות באמונה בכוחות של לוחמים יהודים, על פי רוב חיפשו אותם בין עשרת השבטים; אפילו תנועה מיסטית כזו של שבתאי צבי ציפתה להופעת שבטים אלה שיכבשו את הארץ. אולם כל הצפיות האלה לא לבשו גוף. הגבורה היהודית לא נעלמה מעולם כליל מקרב העם. היא נתגלתה בהתגוננות נגד פורעים או בהשתתפות יהודים כיחידים בצבאות גויים ובמהפכות של גויים. ואף על פי כן נחשבו הראשונים שהעלו את הרעיון של חידוש הצבאיות העברית, דמויות רומאנטיות כמיכאל הלפרין או אבשלום פיינברג, כהווי הזיות, וכאשר לבשה „הזיה“ זו צורה מאורגנת ומתוכננת של תנועה חינוכית, של בית־ספר, ואחר־כך הארגון הצבאי הלאומי, עדיין נחשב הדבר אצל רוב רובם של הציונים כיוצא דופן, כמיותר, כבלתי־אפשרי ואף מזיק. אילו הובא רק חלק מהדברים שנאמרו ונכתבו על־ידי מנהיגים וסופרים ציונים נגד הצבאיות בכלל ונגד השימוש בכוח בפרט, היו הדברים מעוררים צחוק בפי כל קורא, האוהב את צבא ישראל ויודע חשיבותו. דוגמאות אלה מהלשון העברית, מההתנחלות העברית ומהצבאיות העברית, הובאו בראש דברים אלה כדי להצביע על העובדה שרוב רובם של הערכים הלאומיים המהוים אבני־יסוד של הממלכתיות העברית המחודשת נחשבו בעיני הרוב כהזיות ואף כדברים טפלים, אולם הודות לעקשנותם ואמונתם ונכונות ההגשמה מצד מעטים, הוכח ההפך הגמור, והבלתי־אפשרי הפך להיות לדרך אפשרית יחידה. וכל אלה אינם אלא שלשה פרטים באותו כלל הקרוי ממלכתיות עברית, שהיא עצמה היתה נלעגת בעיניהם ובפיותיהם של רבים, הרואים אותה כבלתי נחוצה כלל, או כבלתי אפשרית כלל.

בתפילת „על הנסים“ מודים אנו לאלוהים על שנתן רבים ביד מעטים. כוונת התפילה היא כמוכּוּן לנצחון היהודים המעטים במספר

על צבאות הגויים העולים עלינו במספר, אולם לא פחות מזה אפשר לדבר על הנס של נצחון המעטים בקרבנו של העם היהודי עצמו על הרבים הכופרים שבו.

ועל סמך נסיון זה של העבר רשאים אנו לומר בפתח דברינו אלה: מלכות ישראל מן הפרת ער ליאור לא רק שהיא אפשרית, כי אם גם הכרחית. ולהפך: מדינת ישראל זאת של היום על המשטר שלה ועל הנבולות שלה ועל המטרות שלה, אינה אפשרית לאורך ימים; ואם אין היא משמשת כפיס ריאלי להגשמת המטרה של מלכות ישראל, אין היא ריאלית כלל.

הגורם המשיחי והגורם האנטישמי

מכל המהפכות שהתחוללו בהיסטוריה בתקופות האחרונות, זו העוברת על העם העברי היום היא באמת הגדולה ביותר מבחינת המהות, והעתיד עלול להוכיח שלא רק מבחינת המהות לעם העברי בלבד, כי אם בחשיבות לעולם התרבותי כולו. בדרך כלל נוהגים להסביר פלא זה של שיבת עם לארצו לאחר אלף וחמש מאות שנה ולממלכתיותו לאחר אלפיים שנה, בעזרת שני גורמים:

א. האמונה המשיחית שלא פסקה מלכות העם בכל עת קיומו; התקוה המתמדת בליווי מעש התפילה המתמדת והחיים הדתיים המיוחדים לא היו אלא גשר אדיר מעל תהום הגלות אל הגאולה הנכספת. בלעדי האמונה והתקוה לא רק שהגאולה לא היתה אפשרית, כי אם הקיום עצמו היה נכחד.

ב. שנאת ישראל. השנאה הדתית בעבר והגזעית בימינו היא שדחפה את היהודים למצוא פתרון לבעייתם, ולאחר נסיונות אחרים שהכזיבו הגיעו למסקנה, שביטויה הברור ביותר והמעשי ביותר היה הרצל, שאין דרך אלא בהקמת מסגרת ממלכתית לעם היהודי המפנה את הגלויות מרצון או מאונס ומתרכז במולדתו העתיקה.

להוכחת הטענה שלנו, שמדינת ישראל אינה אלא ראש-גשר למלכות ישראל, חשוב מאד להתעכב על היחס ההדדי של שני גורמים אלה. הויכוחים המתעוררים בימינו על תפקידה של הציונות לאור תקומת מדינת ישראל, על "הנאמנות הכפולה" של יהודי ארצה"ב, על התודעה היהודית של הדור הישראלי הצעיר, אינם בסופו של דבר אלא פרי איזהבנה לגבי הערכת שני הגורמים הנ"ל.

בדיקה יסודית תוכיח שלא שני גורמים הם, כי אם אחד בלבד. עצם התופעה הזאת של שנאת ישראל בכל הדורות אצל כל הגויים קשורה קשר אמיץ ועמוק ביחודו של העם היהודי. שום עם בדברי ימי

עולם לא נשנא ולא נרדף כמו העם הזה, ואף על פי שכה רבים ושונים היו השונאים והרודפים, אין אתה יכול לומר שודאי ראוי הוא העם הזה לשנאה ולרדיפות, שהרי יחד עם שנאה זאת ולמרות רדיפות אלה, עם זה חי וקיים ויוצר ערכים לעצמו וערכים לעולם. בלי האמונה ביחוד זה, בלי האמונה ביעוד לעתיד, בגאולה, לא היה העם הזה מתקיים בעולם. כי גם לא היו שונאים אותו והיה נטמע מתוך חוסר הכרה פנימית וחוסר התנגדות חיצונית.

גורם זה של שנאת ישראל, שסייע לקיומו של העם ומסייע לגאולתו צמוד על כן בהכרח בגורם הפנימי, העצמי, החיובי.

ומאידך: החזון המשיחי, חזון הגאולה כשלעצמו, לא היה בו כוח להניע את המוני העם לשוב לארצו, אלמלא גורם מסייע זה ששמו שנאה ורדיפות. כבר הגאולה הראשונה, יציאת מצרים, המשמשת מאז ומתמיד אב-טיפוס לכל גאולה מעבדות, לכל יציאה לחרות, כבר היא היתה כל-כולה פרי שנאה ורדיפות יותר מאשר פרי געגועים חיוביים לחרות ועצמאות, או פרי געגועים לארץ אבות. אפילו התורה אינה מספרת לנו יותר מאשר על זעקת בני ישראל מן העבודה הקשה ומן העינויים. וגם בתוכחות שבתורה, כאשר משה מנבא על גלויות שיגלה עם ישראל מארצו, מוגש סוד זה של צרות ותלאות שבגלויות.

ואכן, הגאולה השנייה, שיבת ציון מגלות בבל, היתה מצומצמת מאד, עד שיש מגדולי-ישראל שבעבר השוללים ממנה את הזכות להיקרא בשם „גאולה“. מתימעת חזרו מבבל להתנחלו בסביבות ירושלים ועיקר החיים התרכזו מסביב למקדש הדל שהוקם. ומדוע נכשלה תנועה זו? מכיוון שנישאה רק על כנפי געגועים של מתימעת ולא נסתייעה בדחף חזק של רדיפות, שכן טוב היה מצב היהודים בבבל.

וכשאתה חוקר את תולדות התנועות המשיחיות בכל הזמנים אתה מוצא תמיד את שני הגורמים משולבים; אנשי חזון וכיסופים ורצון-גאולה מצליחים לעורר תנועה ממש בימי רדיפות וצרות. והבעיה שהועמדה בפני הדור שלנו היתה:

ליצור ולכוון את הכלים הלאומיים כדי להגשים את חזון הגאולה השלמה בעזרת הלחץ של צרת היהודים בגולה.

אילו הלכה הציונות בדרך זו שראו אותה ותבעו אותה הרצל, נורדוי וז'בוטינסקי, לא היה בא חורבן על שלישי האומה ולא חלוקה של הארץ. אלמלא התנוון הכלי המדיני, ההסתדרות הציונית, ואילו הוכנו מבעוד זמן הכלים הצבאיים ללא ויכוחי סרק והבלגות, היה ביכולתנו להוציא את המיליונים מאירופה בטרם הוחלט בגרמניה סופית על השמדתם (והחלטה זו לא נתקבלה אלא לאחר פרוץ

המלחמה), ובכוחות כמותיים ודינאמיים עצומים אלה לא היתה בעיה כלל לכבוש את הארץ כולה ולישבה, ללא כל חשש וסכנה מפני מיליוני הערבים מסביב. אם פחות משני מיליונים עומדים היום בגבולות אבסורדיים שכאלה, ברור לכל מה היתה העוצמה של ששה מיליונים בשטחים נרחבים.

הגורם האחר, זה של שנאת ישראל ולחץ צרת היהודים, היה קיים; לעומת זאת נחנק והועם והוקטן הגורם השני, זה של חזון הגאולה השלמה; אף אם לא חזון מלכות ישראל מן הפרת עד ליאור אלא החזון במושגו המצומצם של „מדינת היהודים“; גורם הכוח הלוחם, הצבאיות, הולעג כבלתי מוסרי ובלתי־אפשרי. חזון הגאולה השלמה לא הכויב מחוסר אפשרות, כי אם להפך — הוא לא נתגשם מכיוון שלא פעל ככוח המושך והקובע לגבי הכוחות המסייעים של לחץ הרדיפות באירופה. ואלמלא פרש המיעוט בתנועה הציונית, אלמלא פתח מיעוט זה במלחמה לגירוש השלטון הבריטי, מלחמת מיעוט שבמיעוט ומלחמה שבאה באיחור גם היא, לא היתה קמה גם המדינה הזאת.

הגורמים שערכו

חסרונו הגדול של החזון המשיחי היהודי — ואם מדובר כאן על חזון משיחי יהודי אין הכוונה למושג זה בסילופו הנצחני בפי יהודים, כחזון גאולת עולם או אדם, כי אם בפשטותו כגאולת העם במלכות בית דוד — חסרונו היה בהעדר ראיית דרכי הגשמה עצמית. תחילה אמנם היתה דעתם של נביאים ותכמים אשר הגו וטוו את החזון — והאחרון שבהם הרמב"ם — שיופיע אחד בתור אל, ובתבונתו וברוחו ובהעזתו ינצל שעת־כושר היסטורית („גוג ומגוג“) ויגאל את העם. אך במשך הזמן קיבל חזון זה דמות מיסטית יותר ויותר, והכל הפך להיות למעשה־נסים שבידי שמים בלבד. הראשון שניסה להפוך את החזון למציאות, באמצעים ריאליים היה דוד הראובני; השני היה בנימין זאב הרצל.

אולם אלה שבאו אחרי הרצל איבדו את החזון מרוב „ריאליות“. מה שהיה אמצעי הפך להיות עיקר, הכלים האפילו על המטרה. גרוע מזה: במקום החזון הלאומי של גאולה שלמה של העם כולו בארץ כולה ושיבה אל אלוהי ישראל ותורת ישראל, זרזי זה היה תוכנו של החזון המשיחי, נכנסו אידיאלים חדשים בני המאה ה־י"ט באירופה. האמונות בהתקדמות, אם בצורה של משטר סוציאליסטי ואם בצורה של משטר ליבראלי, התרוצצו בתוך הציונות על מפלגותיה השונות והפכו להיות גורמים מעכבים להלכה ולמעשה.

גאולת העם כולו אינה עוד דחופה כל-כך, מכיוון שהדימוקראטיה או הסוציאליזם מחלישים את שנאת ישראל. יחד עם זאת צריך להגשים את „הבית הלאומי“ יחד עם אחד האידיאלים האלה, וחלק גדול של המרץ הלאומי, מרץ האנשים ומרץ ההון, בוזבו על ויכוחי סרק אלה ומאבקי סרק אלה מסביב לבעיות משטר אלה, שגם לאור המציאות היהודית כפי שהוכחה, גם לאור גודל החזון ורוח תורת ישראל, הן לכל הפחות בעיות מדרגה שלישית ולא היינו מדברים בחוברת זו על גורמים מעכבים אלה, שמוטלת עליהם אחריות רבה על האיחור שאיחרנו, אלמלא נמשך הדבר גם היום, גם במדינת ישראל, אלמלא הועלו בעיות אלה גם היום למרכז החיים של המדינה, כבעיות לעצמן, כערכים עצמיים.

„תורת העבודה“ או „הנשק הטהור“ או „היזמה החופשית“ לא היו מכשירים להגשמת הגאולה, כי אם זכו לעצמאות רעיונית ומוסרית שלעתים קרובות דחקה הצדה את מה שנתבקש כצורך עליון של האומה. במשך הזמן הפכו גם כלים מסויימים — כגון ההסתדרות או מפלגות אחרות — לגופים בעלי אינטרסים, שלא היתה בהם אפילו התמימות האוטופיסטית של האידיאליסטים הראשונים, כי אם ממש חישובים איגואיסטיים בלבד.

בחלקים הדתיים של האומה פעל עיכוב אחר. גם אלה אשר ידעו והבינו נכון את הגאולה כתהליך ריאלי בסיעתא דשמיא, חששו מפני הפרצוף החילוני של התנועה הציונית ושל מגשימיה; חששו מפני „ככל הגויים בית ישראל“; וחששות אלה מנעו מהם לתת יד לתהליך הגאולה; וכשם שהמוני פרולטריון יהודי אמיתי האמינו שהסוציאליזם היום הבינלאומי או הקומוניזם ממילא יפתרו את בעית היהודים, ועל כן רובם המכריע של הפועלים היהודים בגלות מזרח אירופה לא הצטרפו לציונות ותמך בקומוניזם או ב„בונד“; כן הדבר מהאגף הימני: האמונה במשיח הנסי שיופיע ויגאל את העם מבלי שהעם יעשה בידיו למען הגאולה, אמונה זאת הקלה על המוני המאמינים לשבת באפס-מעשה של עקירה מהגלות, למצוא סיפוק נפשי מלא בקיום המצוות ולצפות למשיח, שני האגפים הקיצוניים האלה מימין ומשמאל כלאו בתוכם כוחות דינאמיים רבים שיכלו ליהפך כוחות גואלים בסערה, וסופם שכלו בכבשני אושבינצים יחד עם אמונותיהם וקנאותם. הרי היום אין עוד איש אשר יוכל להכחיש: מוטב היה לפועל יהודי „לסבול“ במדינת יהודים קאפיטאליסטית-ריאקציונית-ציונית מאשר להשרף בתאי גאזים ומוטב היה ליהודי מאמין „לסבול“ כחילוניותה של מדינת ישראל ולהלחם על חינוך דתי כאן בארץ ישראל, מאשר ללכת למאידאנק.

אל מול פני חורבן יהדות אירופה התברר לכל מי שאינו מפחד להציץ בעיני מציאות ולהוציא מסקנות: רוב רובם של הויכוחים שפילגו את בית ישראל לפני החורבן ולפני קום המדינה ויכוזרו סרף היו, ועל כן עיכבו את תהליך הגאולה וסייעו לתהליך ההשמדה.

אילו לפחות המחנה הציוני והמחנה הלאומי בתוך המחנה הציוני היו רואים את המציאות בעינים פקוחות ולא בעיני אוטופיות שונות, היה מספיק כוחו של מיעוט ציוני-לאומי זה להביא את הגאולה השלמה. אולם האסון היה שגם במחנה זה שלטו מושגים מוטעים ומטעים, לגבי מוסר ומצפון העולם, לגבי הכוח הערבי, לגבי „אנגליה אחרה“ שאפשר יהיה „לשכנע“ אותה וכו' וכו'. כל האמונות התפלות הללו, בצירוף חוסר האמונה בכוחות העצמיים, עיכבו את תהליך מלחמת השחרור, שאפשר וצריך היה לפתוח בה כבר אחרי תרפ"ט במקום אחרי תרצ"ט. בגולה הופיע היטלר, בארץ הושמד הישוב היהודי בתברון. לנוכח שני אלה יחד סוגרים הבריטים את שערי הארץ. השעה חייבה את ראשית המרד, אך מנהיגות העם לא תפשה את המצב במילואו.

היחיד שתפש כבר אז את מהותן של ההתרחשויות בגולה ובארץ ואת כל המתחייב מהן היה אורי צבי גרינברג. אך מי זה שם לב לדברי שירה „רגשנית“. ישנה פרוזה ריאלית, ולפיה צריך לנהל את ענייני העם.

ועד אשר האמת של השירה חדרה גם מבעד לעורם העבה של ה„ריאליסטים“ חלפו שבע עד עשר שנים יקרות ומכריעות. מיטב הזמן בוזבו, מיטב העם הושמד, ואלמלא קם מיעוט שבמיעוט, אלמלא המהפכה שחוללו „הפורשים“ בהפנותם את כל הכוח שלהם לחזית אחת ויחידה, חזית המלחמה לשחרור ארץ-ישראל משלטון זר למען שלטון עברי, לא היה קם גם אותו גרעין ראשון שקיים היום, ומכיוון שזה היה מאוחר כל-כך והמיעוט היה מועט כל-כך והגורמים היהודים המעכבים אף נתנו יד לאויבים, קמה המדינה הזאת בגבולותיה ומגבולותיה הנוכחיים, ואף נראית בעיני רבים כנס.

האם מדינת ישראל היא נס?

למה בכלל יש צורך לדון בבעיה זו: נס או לא נס?

מכיוון שזה נחוץ לא רק להבנת העבר. כי אם גם — וכזו היא בעצם גם כל הבנת עבר — לשם הבנת העתיד, לשם הכנת העתיד. אם אני אתרגל לחשוב בקטיגוריה של „נסים“, הרי גם לגבי העתיד אחשוב בקטיגוריה כזו ואסמוך על נסים.

ודאי שאפשר לראות את תקומת מדינת ישראל כמעשה נס, והמעניין בדבר שבמידה שהאדם הוא כופר גדול יותר, הוא מאמין יותר בנס שבתקומת ישראל. שהרי כל אותו ענין של נס ענין יחסי הוא; תלוי הוא בנקודת התצפית שאדם עומד בה. אם אדם כופר בייחודו של עם ישראל, בכוחות הצפונים בו ממעמקי גזעו, גזע אברהם יצחק ויעקב, וממרומי אמונתו, אמונת תורה מסיני, אם אין הוא מאמין באלה, מן ההכרח שיעמוד תוהה וכוהה אל מול פני עובדות מתמיהות אלו של שיבת עם לארצו וללשונו לאחר אלפיים שנות גולה ורדיפות. לגבי השכל הקטן, המצומצם בד' אמות של הסברים כלכליים וסוציולוגיים והיסטוריים, "טבעיים", כל זה אשר התרחש פה הוא באמת בגדר נס. ואם עוד להוסיף לזה את התפוררותו הפנימית של העם, את הפיצול האידיאולוגי, את אי־הריאליות של מנהיגיו המדיניים, את תסביכו הגלותיים, את השנאה העצמית והבוז העצמי ורגשי הנחיתות העמוקים, הרי שבאמת חייבים אנו לשאול:

כיצד בכל זאת התעורר בעם הזה כוח למלחמת שחרור?
אולם מה שנראה לא־ראציונאלי בעיני השכל הקטן, המצומצם בד' אמות של ההוה הרואה רק על פני השטח של היום, משנה את משמעותו אם אתה מסתכל בו מגובה אחר, מגובה של אמת היסטורית אחרת, מראש פסגה.

לוחמי חרות ישראל הכו בתדהמה אנגלים ויהודים גם יחד בהכריוס בתש"ד בפני בית־משפט בריטי, שהנשק אשר בידי המחותרת העברית הוא נשק חוקי והשלטון הבריטי הוא שלטון בלתי חוקי כאן. הרי גם הלאומיים ביותר ראו בשלטון הבריטי שלטון חוקי, אלא שהוא אינו מקיים את החוק כדבעי והוא אכזרי וכו'.
ולפתע הפיכת מושגים כזאת!

והוא הדין לגבי כל ההתרחשויות ההיסטוריות שלנו.

תקומת ישראל היא "נס" רק בעיני מי שחוקי ההיסטוריה מתחילים אצלו מהעליה הראשונה או השניה או מהצהרת בלפור. אולם לגבי אלה גם התופעה היטלר היא תופעת "טירוף", כי הם מודדים את ההתרחשויות לפי קנה־מידה של המאה התשע־עשרה שהבטיחה שויון זכויות ליהודים. אבל מי שמודד את ההתרחשויות בקנה־מידה היסטורי בכל אורכה, ימצא על נקלה שהתופעה "היטלר" אינה אלא פרי לגיטימי של התפתחות אירופית, גרמנית ויהודית של אלף שנה. אלף שנה הכינה אירופה את המעשה הזה. רק מי שעצם עינים מראות את חוק הגלות ואת טבע הגויים ההם, הופתע מרשעות זאת ומרצח זה.

ומאידך, רק מי שמדד את היהודים בקנה־מידה של הדורות

האחרונים, של מבקשי זכויות בין הגויים, או של ציונים-חלוציים אוטופיסטים הרוצים להקים קיבוצים קומוניסטיים לדוגמה, רק זה הופתע וראה „נס“ בהתגלות הכוח היהודי הלוחם, בעוד אשר האמת ההיסטורית היא עמוקה יותר מזאת שנתגלתה בארבעים השנים לפני קום המחתרת העברית. כשם שנתברר כי שקר בפי שונאי ישראל הגויים שאין היהודים אלא עם סוחרים ומתווכים, ונתברר שאנו עם המסוגל לכל עבודה בשדה ובחרושת ואין צריך לומר במדע, כן התברר שאנו ממיטב הלוחמים החיילים בעולם. הנס של יהודי לוחם הוא רק בעיני מי שראה על פני השטח ולא ראה את התכונות החבויות בגזע הזה מימי אברהם ויהושע ודוד. תכונות אלו רק נגנזו, אך לא בטלו.

רק מי שמתוך תסביך השנאה העצמית והראציונאליזם השטחי פסק מלהאמין שעם ישראל עם סגולה הוא, עם ממוצא גדול ובעל יעוד גדול ובעל כוחות עצומים בקרבו, רק זה רואה בכל התקומה מעשה „נס“.

אם יש נס, הרי אין הוא בכך שגברנו על האנגלים ועל הערבים. אם „נס“, הרי הוא בזה שגברנו על... היהודים, או ליתר דיוק: על היהודונים, כלומר על כל אותה שכבה של כופרים ולגלגנים ו„ריאליסטים“ כביכול, שהרגילו אותנו למחשבת מי אנו? עפר ואפר! ה„נס“ הוא כיצד בכל זאת הצלחנו להבקיע דרך מבעד לקליפות הגלותיות הרבות, מבעד לשכבות אידיאולוגיות סרק והבל, ולהוציא לאור כוחות יקרים ממעמקי הנפש והיכולת היהודיים, בסיכומו של דבר:

נס מהו? נס הוא דבר החורג מגדר החוק הטבעי, התרחשות החורגת מגדר הטבע.

אולם מהו בעצם החוק של ההיסטוריה היהודית? החוק של ההיסטוריה היהודית הוא בניגוד למה שנחשב במאתים השנים האחרונות, חוק הגדלות הממלכתית שתבוא עם הגאולה. ודאי שההצדקה לגדלות ממלכתית זאת היא בכוח הרוחני וביעוד הרוחני האמונתי והמוסרי הפנימי, שיחייב את מלכות ישראל הגשמית, אבל מלכות ישראל גשמית זאת המשתרעת מן הפרת עד ליאור ומטילה אימתה על עמים מסביב, והיא עשירה בעושר חומרי, מלכות זאת היא ביסוד כל תקוות הגאולה של הנביאים. והיא היא החוק של ההיסטוריה שלנו כאלטרנטיבה יחידה לגלות. שהיא עונש ואסון.

כל מי שמנסה לצייר אחרת את הגלות, ואת זאת עושים רבנים וציונים רבים בימינו, וכל מי שמנסה לצייר אחרת את הצרכים

האפשרויות הממלכתיות שלנו בארץ — הוא עושה מעשה בלתי חוקי, הוא הוא הופך את המדינה ל„נס“, הוא הוא מפקיר גם את חיי היהודים בגלות ל„נסים“ של גויים „טובים“, כלומר הוא פועל גם בגולה וגם בארץ נגד חוקי התורה והנבואה, נגד החוק שהמציאות הוכיחה שהוא גם חוק ההיסטוריה הריאלית של העם היהודי.

שנאת ישראל — חוק הגלות

רק טבעית היא באדם אותה נטיה לראות דברים לפי הרצוי לו או לפי המצוי באותה שעה, ולא כל שכן אם המצוי לו אותה שעה הוא גם הרצוי.

מה פלא, אם כן, שיהודי העולם ובמיוחד באותן ארצות שמצבם טוב שם, נוטים לראות את מה שהתרחש באירופה כענין שבמקרה או שבמקום מסויים ולא חלילה כדבר שעלול להתרחש במקום אחר. גם אם ישנם כבר יהודים המוכנים להודות אחרי מה שקרה באירופה „התרבותית“ שזה עלול לקרות בכל מקום, אין הם מוכנים בשום פנים ואופן להודות שזה „חייב“, ודבר שהוא בגדר „עלול“ כלול בו כמובן גם „עלול שלא יקרה“, ונטייתו האופטימיסטית הטבעית של אדם מטה אותו לצד אפשרות שניה זאת והוא מעדיף לקרוא במציאות אותם האותות המצביעים על האפשרות „הטובה“.

אולם מה שמוכן מבחינה פסיכולוגית אצל הפרט, אסור שיהיה מוכן אצל מגהיגיה של אומה ואצל כל מי שסוגר דברים לא בעיני ההווה המשוחזר, וכל הווה נותן שוחד ביד רחבה.

אך לפני שנבוא לומר את המתחייב מבחינת הנסיון ההיסטורי, יש לומר דבר חמור ביותר לגבי המנהיגות הדתית של יהדות העולם. הרי אתם, רבני ישראל ונושאי התורה, אינכם זקוקים כלל לנסיון ההיסטורי, אתכם מחייבת התורה והנבואה. באיזו זכות משלים אתם את העם להאמין בחיי גולה? באיזו זכות עוברים אתם על לאוין מפורשים? הן לכם ברור שלפי תורה בלתי מסולפת הגלות היא עונש וכיבוש הארץ והתנחלות בה הם מראשי המצוות. באיזו זכות משמיעים אתם דברי תוכחה נגד יהודים שאינם שומרים שבת במדינת ישראל, בעוד אתם ממשכיכם לשבת בגלויות ולהקים קהילות וישיבות ומרכזי תורה בגלות פולין? אם הכופרים זקוקים להוכחות מן ההיסטוריה, הרי לכם אמרה תורה מראש כי בגלות יעבדו בני ישראל עץ ואבן או שיישמדו, כלומר — שתי הברירות הללו הוכחו כשתים היחידות האפשריות בגולה, טמיעה או השמדה, הן נקבעו כבר כחוק הגולה בתוכחה של משה רבנו לפני שלושת אלפים וחמש מאות שנה.

ומה טעם ל"מפני חטאינו" בפי יהודים מתפללים וחוננים מסלסלים ורבנים דרשנים, כשאפשר לקום ולשוב לאדמתנו? ואם יש כאן עצלות, כוח אינרציה, גן-עדן של אמריקה וכו' מכוחות השטן, לשם מה ליצור תיאוריות כדי לפרוש טלית שכולה תכלת על גבי יצרים שכולם סיר-בשר ועגל-זהב? וכשם שאחת הסיבות לחילוניותה של מדינת ישראל היא העובדה שבראש תנועת הגאולה בשלושת שלביה — בשלב ההתישבותי, בשלב המדיני ובשלב המלחמתי — לא עמדו גדולי התורה, כן מוחלש כל תוקף תביעותיהם, "הדתיות" של רבני ישראל מכל הזרמים, בגלל היותם אופן רביעי — קואליציוני, או אופן חמישי — מחוץ לקואליציה, בכל תהליך הגאולה הנמשך במסגרת מדינת ישראל. אילו קם כוח בלבות רבני ישראל לקום ולחייב בתוקף דין תורה את יציאת הגלויות של כל יהודי שומר מצוות, לא זו בלבד שבעזרת אותם מאות ואלפים אשר בלי ספק היו נשמעים לצו תורה עליון זה והיו עולים, ממילא היה גובר כוחם הכמותי של נאמני התורה, ואין ספק שאף גובר היה התוקף המוסרי של התורה ונושאייה: מי שיכול להניע המונים לנטוש גלות ללא לחץ של גויים, רשאי גם להניע את גלגלי הרוח במדינת ישראל ורשאי ליהפך הוא עצמו לרוח באופנים.

אולם גם אנשי רוח ומנהיגי אומה שאין הכתוב בתורה יסוד אמונתם וראייתם, חייבים להגיע על יסוד לימוד אמפירי נסיוני גרידא לאמת הציונות האכזרית שהיא אמת הגלות כולה: כל תקופת זוהר של שיוון זכויות ליהודים באחת הגלויות אינה אלא אתנחתא, אינה אלא יוצא-מן-הכלל המאשר את הכלל.

זהו הלקח ההיסטורי הבלעדי של אלפיים שנות גלות. נביאים המתנבאים אחרת הם נביאי שקר, היסטוריונים המלמדים אחרת הם מלומדי שקר, מנהיגים המטיפים אחרת הם מתעים. שום איש מדע רציני אינו יכול לומר: מה שהיה בגלות מצרים הראשונה ובגלות אלכסנדריה השניה היה מקרה, מה שהיה בגלות ספרד היה מקרה, מה שהיה בגלות אנגליה וצרפת היה מקרה, מה שהיה בגלות ערב היה מקרה, מה שהיה בגלות פולין היה מקרה, ומה שהתרחש בגלויות אירופה אתמול ומתרחש בגלות רוסיה היום הוא מקרה, ולק-מה שמתרחש בגלויות צפון אמריקה ודרומה היום הוא לגיטימי, הוא החוקי, הוא ההגיוני.

כל איש-רוח ומנהיג שאינו משוחד, שאינו רוצה ללמד מה שהיהודים בארצות ההן רוצים לשמוע כי זה משרת את היצרים והאינטרסים הרגעיים שלהם, חייב לקום ולומר את האמת ההיסטורית הזו: לא רק תורת משה מלמדת שהגלות היא עונש ואסון, כי אם גם:

הנסיון ההיסטורי מלמד: כל מצב טוב בגלות הוא קצף על פני מים וידונים — שנאת היהודים היא החוק, הרצון להשמיד את העם היהודי הוא הרצון הקיים, המתמיד בכל הארצות, בכל הדתות, בכל העמים, בכל המשטרים; ורק השיטות הן שונות: מי בחנקה ומי בסקילה, מי באש ומי במים. אדרבא, הנסיון הוכיח כי במידה שהיהודים מנסים לחדור לתוך סביבתם, להשתלב בתרבות ובמשטר, מתעוררת יותר הריאקציה נגדם.

פינוי כל הגלויות — צו ראשון למדינה

כל ציוני הבא היום בתיאוריות שיש לקרב את יהודי הגלויות לרעיון העליה על יסוד "חיובי" בלבד, מתוך ליבוי הרגש הלאומי או מתוך גירוי הסיכויים הכלכליים הטובים, הוא תורר על נוסח הציונות של אחר-העם ושל וייצמן, והוא יוצר מחדש מין ציונות של "הכשרה" כפי שהיתה בפולין ואשר על כל "חלוץ" שנגאל על ידה, הפקירה אלפי יהודים להשמדה, ציונות של "סלקציה".

שכן גם אם בלבות המעטים העומדים או חייבים לעמוד בראש — הכוח המניע הוא החזון המשיחי של גאולה שלמה, הרי כאמור בראש הדברים לא יוגשם חזון זה אלא בכוח הדחף של צרת יהודים ואסון גלויות. ואת אלה יש לשוות בלי הרף לנגד עיני יהודי הגלויות, על מנת שלא יפתעו עוד, וכל אימת וכל מקום שיש אפשרות לקדם פני הרעה — כאשר היתה אפשרות ריאלית באירופה הטרומ־נאצית והנאצית בראשיתה — ולארגן פינוי הגלות, מחובת הנהגת האומה לעשות זאת לגבי גלויות המערב לא פחות מאשר זה נעשה לגבי גלויות ערב. בעיה ארגונית טכסית בלבד היא על מי מוטלת החובה לעשות פעולת הסברה גלויה ואכזרית זאת ופעולת הגשמה אולי אכזרית עוד יותר — על תנועה ציונית מדינית גדולה או על מכשירי מדינת ישראל. אולם עצם המעשה הוא הצו הראשון של מדינת ישראל ותהיינה הזרועות המבצעות אשר תהיינה, התנועה הציונית נכשלה בתפקידה הקדוש הראשון הזה. מדינת ישראל קמה מבחינה לאומית זו על תנאי שתמלא את אשר לא מילאה הציונות, מדינת ישראל היא מכשיר לגאולת כל עם ישראל מכל הגלויות, ומטעמי "מגבית" או מטעמים אחרים של אי-סופולריות וכדומה אסור לה למדינת ישראל ואסור להן לתנועות העומדות בראשה או הרוצות לשלוט בה, להתעלם מתפקיד ראשון זה.

כל החוקים, כל הקונסטיטוציות הליבראליות והטוטאליטאריות, המבטיחים היום ליהודים זכויות בגלויות, גם אם המחוקקים והשליטים

רצונם הסוביקטיבי הוא תמים וכן ביותר, הם מבחינת החוקה ההיסטורית העמוקה והמנוסה והמוכחת, שבאופן מופלא ביותר תואמת את מה שחוקקה וציותה וניבאה תורת משה, בלתי חוקית, בת חלוף, ועל כן אך מעשה חטא, כי הוא מעשה אשליה שסופה שפיכות דמים עד להשמדה. במקרה "הטוב" ביותר מבחינה אינדיבידואלית, אף כי גם מקרה "טוב" זה הוכח בימינו כאשליה, תתאפשר הטמיעה, ואין צריך לומר שמבחינה לאומית הטמיעה היא חטא, ועל כן חייבת הנהגת אומה שנבחרה לא על ידי אזרחים או שוקלים או חברים מצומצמי-המבט והאינטרס, כי אם הנהגה הנושאת בלבה ומוחה את מלוא התמונה של ההיסטוריה היהודית והיא רוצה להיות אחראית לא לגבי בוחרים למחר, כי אם לגבי ההיסטוריה של מחרתים, הנהגה כזאת חייבת להעמיד בראש דאגותיה של מדינת ישראל את הגשמת הצו העליון והראשי והראשון הזה של הגאולה ושל החזון המשיחי: יציאת כל הגלויות או ליתר דיוק: הוצאת כל היהודים מכל הגלויות בכל האמצעים האפשריים; זהו צו הגאולה מצדה החיובי, המשיחי, אך זהו גם צו ההצלה מהצד השלילי, מצד סכנת ההשמדה הצפויה כחוק ליהדות הגולה.

מדינת ישראל אשר לא תקיים חוק זה כחוק עליון ולא תשעבד את כל האינטרסים האחרים לאינטרס עליון זה, היא מדינה בלתי חוקית בדין תורה, בלתי חוקית בדין ההיסטוריה. וכל מי שסבור כי זהו "טירוף" להופיע היום בפני יהודים ברעיון בלתי שפולארי זה, וכל מי שחושב שזה בלתי רצוי מבחינת מדיניות החוץ "לגלות צפונות" אלה באזני מלכי ערב ושליטי מוסקבה ושרי וושינגטון, אינו אלא חוזר על אותה טעות שטעו רבים בעבר כאשר התקיפו את הרצל על שהוא מגביר את ידי שונאי ישראל, ואת ז'בוטינסקי על שהוא נותן תוקף לטענות האנטישמים בגולה והערבים בארץ, ואת המחותרת על שהיא מסייעת בידי בוויין. הנסיון הוכיח שההעלמה אינה מועילה, לגבי יהדות הגולה הוכיח הנסיון שההעלמה מרדימה את ההמונים, מרבה אשליה ומקילה על ההשמדה.

למען האמת: לגבי גלויות מסויימות בארצות ערב מילאה מדינת ישראל תפקיד זה כהלכה. לגבי אפריקה הצפונית חל עיכוב בדרך זאת. לגבי המערב נפסלת דרך זו מלכתחילה כ"בלתי-ריאלית". יש שליחים לרוב בארצות אלו, אם להבאת כסף ואם לרכישת נפשות של מעטים חלוצים. אולם אין כיום שליחים לארצות המערב להשמעת התורה הציונית השלמה והאכזרי; ולו גם יירגמו באבנים במקום בדולארים, חייבים שליחים אלה לצאת. ואין צריך לומר שאין שליחים מדיניים להכשרת קרקע לפעולה כזאת.

אולם אילו רק זאת שלא נעשה מה שצריך להיעשות. אפשר היה להתנחם ב"דיה לצרה בשעתה" או "קצת לפני שעתה". אולם גרוע מזה כי מה שנעשה הוא בדיוק ההפך. נוצרת גם "תורה" ציונית וישראלית של חיוב הגולה, של אשליית דו־קיום מתמיד. ובראש מסע אשליה זה עומדים "ציונים", ומה יאמרו אם כן הלא־ציונים מימין ומשמאל?

מצב זה מחייב התחלה מבראשית למי בלשון אל־ף־בית של תורת משה ולמי בלשון אל־ף־בית של תורת הרצל. תנופה חדשה לאמת בעיית היהודים בגלות ולאמת יציאת היהודים מכל הגלויות כפתרון יחיד לבעיה זו. ואין צורך לחכות ל"נס" של מק־קארתיזם מחודש או פיצוצי בתי־כנסת חדשים בדרום ארה"ב. ציונים אינם זקוקים ל"הוכחות" אלה. יש להקדים ולהופיע ולנבא עליהם בבטחון גמור, כי הם החוק. ואין כל מקום לאותה חלוקה חדשה בין ציונים — הם אלה העולים ארצה — לבין יהודים טובים לא־ציונים — הם אלה התומכים בעליה ובמדינה. לעומת ניסוחים חדישים אלה יש להחזיר לציונות ולתנועה הלאומי את תפקידה הראשוני. האוואנגרדי־ההפכני: ציונים הם אלה המעלים את העם כולו לארץ ישראל. והמדינה הזאת אינה מטרה שהוגשמה. היא ראש גשר שנכבש כדי להעלות בו את העם כולו לארץ גאולתו.

העם היהודי הגדול

שני מיליון היהודים המרוכזים כבר באותו חבל ארץ המהווה את מדינת ישראל. מורכבים בעיקר משני יסודות: היסוד האקטיבי, שהאקטיביות שלו היתה בעיקר בתחום האידיאולוגי, הפוליטי — הלא הם חלוצי ההתישבות וחלוצי המלחמה לחרות; והיסוד השני הם חמוגי הפליטים שבאו בכוח האונס ורוב רובם חסרי יכולת כלשהי, חסרי כסף, חסרי כוחות פיסיים, חסרי מקצוע, חסרי כושר ארגוני, ממלכתי ומדעי מודרני. למרות הבנובו העצום שבזובו כספי האומה בעקבות משטר המפלגות המשוחדות ובעקבות משטר השנטאג'ה של הבוחרים ההמוניים המנצלים את תחרות המפלגות כדי להעלות את רמת החיים מעל למותר מבחינת ההכנסה הריאלית ומבחינת צרכי הבטחון; למרות כל אלה מהווה גרעין זה של המדינה כוח שברגע זה הוא עולה על כוחות כל המדינות הערביות. אין עוד ספק היום, שאילו הושקעו הכספים שהוזרמו למדינה זאת על דרך יעילה ומרחיקה ראות ולא על דרך הסיפוק הרגעי, היינו קרובים יותר לעצמאות כלכלית מכפי שאנו כיום.

גם אם נאמר שמיטב העם מבחינת כוחות הנפש הושמד באירופה, גם אם נאמר שמיטב העם מבחינת החלוציות והבגרות המדינית

אידיאולוגית כבר מרוכז בארץ, עדיין ישנם כוחות עצומים בקרב יהדות הגלויות. גם מעבר לעוצמתה הכמותית, הרי הדינאמיות הכלכלית האינדיבידואלית של יהדות ארה"ב, ההכשרה המקצועית הרבגונית של יהדות ברית המועצות, הכוחות המדעיים גם פה וגם שם בתוספת הכוחות הנפשיים הטובים שלמרות השפע החומרי במערב והדיכוי המוסרי במזרח עדיין לא נזנחו, כל אלה יש בהם כדי לחולל כאן בארץ הזאת פלאים תרבותיים וכלכליים ומדיניים כאלה, שיאפילו על מה שכבר התחולל כאן ומעורר תמיהה והערכה בעולם. ידיעת הכוחות ההם השמורים בעם היא תנאי ראשון לקביעת האיסטרטגיה הלאומית לשנים הקרובות, כי הרבה מהדפיטיזם נבע מחוסר אימון בכוחות העם, "הגלות", ה"לא-ממלכתית", "הלא-פרודוקטיבי" וכו'. הדפיטיזם הזה היה גם שורש המינימליזם המדיני, ודאי שידעת הכוחות אין פירושה, בתנאים שלנו, גם היכולת החופשית להפעילם; מגבלות ההפעלה גם של אלה במזרח וגם של אלה במערב גדולות הן עדיין. אבל שני אלה: הכרה ברורה שגאולת הכוחות הללו מכל הגלויות היא היא מטרתה של הציונות, של המדינה, למענם ולמעננו, וידיעת כל עוצמת הכוחות ההם, שני אלה חייבים לשמש שני מנועי ומניעי ענק להפעלת המחשבה והעזו המדיני להכרעות ולו גם חמורות ביותר למען הוצאת ההמונים ההם על איכותם המעולה מגלותם הפיסית והנפשית. זה ורק זה חייב למלא לבות ומוחות וידיים של העושים לגאולת העם בשעה היסטורית זו, ולכן חייב להיות דרוך כל כלי במדינה שאינה אלא כלי לגאולה.

להחזיר לידי הציונות והתנועה הציונית את התפקיד הראשוני

האוראנגרדי-מהפכני: להעלות בזמן הקצר ביותר ובאמצעים מדיניים

בינלאומיים את הגלויות כולן עד תומן.

מדינת ישראל אינה מטרה שהוגשמה, כי אם מכשיר להגשמת

מטרה זו של גאולת העם כולו.

האם העם רוצה בגאולה זו?

הרי זוהי הדיאלקטיקה של ההיסטוריה היהודית: הללו שרוצים אינם יכולים; והללו שיכולים אינם רוצים; אבל ההיסטוריה מחייבת גאולה זאת, ואותו מיעוט הנושא בהכרה את חזון הגאולה ההיסטורי חייב לבצע אותה בכל הדרכים מבלי לשאול לרצון העם הרגעי, המוכתב בתנאי השעה ללא פרספקטיבה רחוקה, ללא ראיית ההתפתחות ההכרחית. כשם שהורים כופים את רצונם על ילדם בעניינים החיוניים ביותר כבריאות וחינוך, כן חייב מיעוט בעל כושר ראייה למרחוק, שאינו משוחד בשוחד השעה החולפת, לכפות את הגאולה על הרבים, השקועים בראייה קצרה, אחוזי ד' אמות ההצלחה הארעית.

ודאי שדבר זה לא ייעשה ללא סיוע של גורמים חיצוניים, הללו לא תמיד נוחים ונוטים לפתרון זה, אולם תמיד היה היו שעות ביניים שאותן אפשר לנצל. לקראתן יש להתכונן וישנן נסיבות שאף אפשר להחישן, וטובה התכנית האיסטרטגית הזאת שתהא מרחפת תמיד לנגד עיני העושים.

שני מיליוני היהודים המרוכזים היום בראש גשר זה הקרוי מדינת ישראל בחלקה של ארץ ישראל הם החלק הששי מכלל האומה היהודית, אשר כמיטב הנסיון ההיסטורי ולמרות פטפוטי הסרק של מתבוללים-כנעניים ו"ישראליים" כאן ומתבוללים-יהודים אמריקניים משם, הם אומה אחת עם תודעה לאומית או בלעדית. אלהים רוצה כך, ההיסטוריה רוצה כך, ואשרי היהודים אשר יהפכו עיבדה זאת וגורל זה. לרצונם המודע, אשרי היהודים אשר ישאו בגאווה ובשמחה יעוד גדול זה, כי אכן עדיין עם גדול אנחנו; שנים עשר מיליון אינם כמות מבוטלת, וביחוד כששנים-עשר מיליון אלה הם לכל הדעות ובכל השטחים כמעט בצמרת ההישגים של המין האנושי, ולפי מיטב הכרתנו ולאור המתרחש בעולם הרוח, אף ראויים עדיין להיות מורי-דרך לאנושות ביסודות להשקפת עולם ומוסר.

למרבית ההפתעה נשאו יהודי העולם בימינו את ראשם בגאווה לעיני הגויים דוקא בתחום שנחשב עד כה כלא-יהודי בתכלית: בתחום היכולת הצבאית. מכות המחותרת לשלטון הבריטי, נצחון צבא ישראל המתארגן על צבאות שבע מדינות ערב, ולאחרונה מערכת הבזק בסיני, כל אלה הוסיפו להכריח היהודית אותו מימד שהיה חסר להם, מימד העמידה הפיסית-צבאית העצמית. ורק מי שידע מה רבים הכוחות והכספים המתבזבזים אצלנו בעטיו של משטר-מפלגות מושחת, ידע שגם מבחינה כלכלית כבר יכולנו להתקרב לעצמאות. הציונות ומדינת ישראל חטאו לא-יכופר על קפלם את הדגל הזה של הגאולה לכל האומה, חטאו זה חטאו כל המפלגות, אף הדתיות שהדת חייבתם לקרוא לגאולה שלמה, אף הלאומיות שתורת הרצל ו'בוטניסקי חייבתם. בויכוחי סרק מבחינה היסטורית בין ציונות של תרומות לישראל וציונות של השקעות כדאיות בשארל נחנק רעיון הציונות המחסלת גלויות, בטרם יחסלון גויים.

ולעומת התרפות המתח הציוני במערב הוא עלה, גם בעזרת הגויים וגם בכוח תקומת ישראל, בברית המועצות. שם התעוררו הכוחות הנפשיים אשר הועמו במשך ארבעים שנה. אולם שם דרושה פעילות ודריכות מדינית חיצונית, ושם — יותר מכל מקום אחר — עלולה לקום יום יום סיטואציה אשר תאפשר ואף תחייב פינוי חזר-פעמי של מיליונים.

גם לכך חייב להתכונן המשטר במדינת ישראל.
אולם גם לשם כך — והרי בלי זה אין טעם לציונות כולה —
חייבת המדינה להגשים את התנאי השני הנותן לה זכות קיום. תנאי
שני זה הוא:
ראש גשר לשחרור הארץ כולה.

מדינת ישראל וארץ ישראל

כשם שהציונות כולה היא, כמוסבר בראש חוברת זו, צירוף של
שני היסודות: יסוד התזון ויסוד ההכרח; כשם שהעליה לארץ היא
צירופם של שני אלה והגאולה של העם מהגלויות תהיה צירופם של
שני אלה — כן שחרורה של הארץ כולה תהיה פרי שני הכוחות ההם,
האחד המושך, השני הדוחף.

שום ראציונאליזם ושום מרכסיזם לא היה בכוחם להסביר לא
את קיומו של עם ישראל ולא את זיקתו הבלתי-פוסקת לאותו חבל
ארץ שבין הפרת ויאור-מצרים. דברים הכתובים בתורה ומסורים
בשרשרת הזכרון של האומה במשך אלפי שנים חזקים היו מכל
גורמים ריאליים אחרים. כשם שאין דומה לתולדות העם היהודי כן
אין דומה לזיקה זאת של עם גולה ומפוזר לאדמתו. ודאי שרק מיעוט
שם נפשו בכפו ועלה לארץ הזאת בעבר אם לחיות בה ואם למות בה,
אבל גם המיליונים שנודדו בדרך הטבע למקום מחיה ופרנסה לא עקרו
ארץ זאת מנפשם. ואפשר להלעיג ולהטיף מוסר ציוני וישראלי כמה
שרוצים — ובצדק — לאלה שרוממות ציון בתפילתם ובנאומיהם אך
העליה מהם והלאה, אולם אי אפשר לבטל כחסרי-שיבות את המשך
אותו היחס לארץ. בהכרח מלאה או מוסוית נשארה הארץ הזאת
ארצם של כל יהודי העולם.

אך מכיוון שהיחס לארץ זאת מבוסס כל-כולו על שרשים אלה
בעבר, ואין שום הצדקה אחרת, מדינית או כלכלית, שתצדיק את
כיבושה או שחרורה וישובה, אין גם כל הצדקה לחלוקתה המלאכותית
לפי יישובה בשעה זאת. אנו שבים הנה בכוח אמונתנו אלפיים שנה
שהיא ארצנו גם כש אין בה אף יהודי אחד. בשם זה
דרשנו גם עם התעוררות הציונות המדינית את זכותנו עליה, ועל כן
בכוח אותה זכות עצמה ואותו הגיון עצמו אין כל אפשרות להפקיע
את זכותנו על אותם שטחים שאינם נמצאים היום לא בידי מתנחלים
יהודים ולא בידי שלטון יהודי. זכותנו על חברון ורבת-עמון איננה
קטנה ואולי אפילו גדולה מזו שעל תל-אביב. והאויבים הערבים
מבינים זאת יפה ובצדק, כשם שהם מבינים יפה ובצדק שבואם של
מיליונים יהודים נוספים לשטחי מדינת ישראל מן ההכרח שיביא

לידי פריצת הגבולות. אין בכוח מאות הצהרות חגיגיות ואף חוזי
 שלום חתומים, שייחתמו אולי על ידי ממשלות מדינת ישראל, לערער
 את ההגיון ההיסטורי של העבר הזה וההגיון הכלכלי-לאומי של
 ההתפתחות בעתיד. אם יש דבר אחד שאין בו שום הגיון, הרי הם
 גבולות המדינה הזו. לא הגיון צבאי, לא כלכלי, שום הגיון פוליטי.
 לא כאן המקום לדון בסיבות של התהוות הגבולות הללו בטעמים
 של אי שחרור שטחים נוספים, טעמים אובייקטיביים או סובייקטיביים;
 אולם כאן מתחייבת הקביעה: הפקרת המקומות ההיסטוריים
 העיקריים של זיקתנו לארץ: ירושלים העיקרית, שכם, חברון, היתה
 לה השפעה שלילית עמוקה על יחס הזיהוי של הציונות עם הגשמת
 חזון הגאולה. הן מצד יהודים, הן מצד לא-יהודים. ההסתפקות בשטח
 המיושב על ידי יהודים ואף הלהיטות התזורה ונשנית להכיר במדינות
 ערביות בשטחים ההיסטוריים העבריים, מחזקות את ידי הטוענים כי
 באמת הענין הוא בפלישת זרים, וגם יסוד הגאולה בהכרה היהודית
 מן ההכרה שהוא מצטמצם לתחום התהוות יחידה ממלכתית של
 יהודים. ודאי שאין זו איזו רפובליקה בירוביג'נית, ודאי שכל יהודי
 יודע שהמדובר בארץ ישראל, ואף על פי כן מונח המדינה, כפי שעוד
 יבורר להלן, שאינו כולל ערים המקודשות ביותר בתויית הזכרון
 הלאומי, מסייע בידי האפשרות של התיחסות חילונית חשבונית בלבד.
 ואם מצרפים לכך את העדר היסוד של יציאה טוטאלית מהגלות שכבר
 דובר בו ואת העדר התחיה האמונתית הגדולה שעוד ידובר בה, יובן
 כיצד מצטמק כל אותו עניין של מדינת ישראל לדבר טוב ויפה, אך
 מעבר לאותו חזון גדול של גאולה שנישא על ידי העם בכל שנות
 גלותו ושהיה אחד הגורמים גם לתקומתה של מדינה זאת.

ואם מקבלים את העקרון של המשכיות העם היהודי, שאי אפשר
 לבנות אותה רק על הצד השלילי של שנאת ישראל; ואם מקבלים
 את העקרון של שיבה ללשון קדומים זו, לשון עברית, ואם מקבלים
 את העקרון שנראה היה בעיני רבים וחכמים כה מטורף ולא מעשי,
 עקרון ארץ ישראל, אין כל טעם ואפשרות לעקור מן העקרון הזה
 את קביעת גבולותיה של הארץ, קביעה החוזרת ונשנית ונשלשת
 בתורה כל אימת שמדובר בה בארץ כמובטחת לעם, ותמיד-תמיד
 הגבולות הם מן הפרת עד ליאור מצרים.

והרי גבולות אלה, שאלוהים קובע אותם בתורה כגבולות הארץ
 המובטחת לבני אברהם ויצחק ויעקב, אינם גבולות שרירותיים. אם
 נרצה להשוות את מידת הראציונאליות של גבולות אלה לראציונאל-
 ליות של היסודות האחרים: של עצם קיומו והמשכת קיומו של
 העם היהודי, של תחיית הלשון העברית, ושל השיבה דוקא לארץ

זו, יתברר על נקלה שבענין זה של הגבולות ההגיון הוא הגלוי והברור ביותר ורחוק מכל מיסטיקה וגורליות שאפשר להדביקם ליסודות האחרים. גם קביעה זו שבתורה, המוכיחה ראייה גיאופוליטית מובהקת, גם העובדה שבכל הדורות היתה שאיפה להגשים אחדות ממלכתית זאת, ולא רק על ידי יהודים, מוכיחות שאכן זאת היחידה בין הרי טאורוס בצפון, הפרת והמדבר במזרח, ים סוף והנילוס בדרום וים התיכון במערב, היא יחידה שלמה, וכל המנתח אותה עושה מעשה מלאכותי. ואם לא עלה דבר ההשלמה לתקופות ממר שכות בידי המלכות העברית בעבר, היה זה מחוסר הכוחות כנראה למלא ביישוב את מה שנכבש בכוח צבאי, שהרי לא נצטוינו על אימפריאליזם, כי אם על התנחלות. והנה הכוחות להתנחלות בשטח הזה היום ישנם בידי העם היהודי הגדול.

תורת משה הפותחת בביטוי „בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ“ מדגישה בכל מקום את היסוד הזה שבהשקפת עולמה: סינתיזה של שמים וארץ, של רוח וחומר. מגדל בבל מוכרת היה להתפורר. מאז התפוררו אימפריות אדירות יותר. מצד אחד אומרת תורת משה כי „לא על הלחם לבדו יחיה האדם“, מצד שני חוזרת ומדגישה כי הארץ שה' אלוהים נותן לעם ארץ רחבה היא וטובה, ארץ זבת חלב ודבש ועשירה במחצבים; ודאי שמציון תצא תורה, אולם אם אין קמח אין תורה, ו„קמח“ כולל את כל הערכים החמריים הדרושים לו לאדם ולעם למען יהיה חפשי, שלא יהיה תלוי ביבוא לחם ובשר וארצו לא תהיה הפקר לרגלי זרים.

הנביאים המדברים על הגאולה העתידה, מדברים על כינוס כל שבטי ישראל ומדברים על נצחון על אדום ומואב ועמון וארם ופלשתים ועל היות מלכות יהודה וישראל המאוחדות כוח שלישי בין אשור ומצרים, הן הן שתי האימפריות של הימים ההם. כלומר, אף הנביאים, אלה שודאי דגלו בשלום ובשלטון האמונה והמוסר, רואים כתנאי קודם להגשמת אידיאלים רוחניים אלה את הגשמת הגאולה החומרית-טריטוריאלית, את גבולות היסוד וההבטחה לאבות.

וכשם שהוכח בחמשים השנים האחרונות שהגורם החיובי, חזון יציאת הגלויות וקיבוץ בארץ האבות משלים את הגורם השלילי, הריאלי, הוא גורם שנאת ישראל, כלומר האידיאה היא גם תשובה להכרח ולא ענין מותרות וחלום, כן גם בענין זה של גבולות הארץ. עדיין מלגלגים רבים לשמע קביעת הגבולות: מן הפרת עד ליאור. בדיק כמו לגבי הציונות אומרים המלגלגים: ראשית — למה זה נחוץ; שנית — איך זה אפשר. ממש הסענות, הלגלוגים והספקות שהיו משמיעים לגבי רעיון מדינת יהודים בארץ

ישראל או אחר־כך רעיון המלחמה בשלטון הבריטי וגירושו. וכשם שהציונות העקבית והנועות אמרה מאז הרצל: לא רק שיציאת הגולה אפשרית כי אם ההשארות בגולה היא בלתי אפשרית והרת־אסון, כן גם ייאמר לגבי הרחבת גבולות ישראל: לא רק שהיא בגדר האפשר, כי אם אדרבא: ההשארות בתחומי גבולות המדינה היום היא בלתי אפשרית. כי שוב מתברר שהחזון וההכרח אינם שני תחומים כי אם תחום אחד; האידיאה והצורך הם מבחינת ראייה היסטורית עליונה דבר אחד. גלוי ביותר לעין הוא הצד הבטחוני של ההכרח. הגבולות של עכשיו אינם ניתנים ממש להגנה מתמדת ויעילה. מבחינה כלכלית, עם כל הגילויים לגבי הנגב וחשיבותו, אין בנגב אפשרות של גידול לחם ובשר במידה מספקת למיליונים על יסודות כלכליים בריאים. לעומת זאת אין כמעט גבול לאפשרויות לשני אלה במרחבי הארץ כולה. ואין צריך לומר שגם אלה הנוהרים מלדבר על ההכרח והצורך בקיבוץ כל הגלויות ומסתפקים בשניים שלושה מיליונים נוספים, אינם נותנים את לבם לכך שלא יתכן לדחוס את אלה בגבולות הקיימים מבלי שתקום מין „ניו־יורק“ אחת גדולה שאין מאחוריה רחבות ארץ ועורף אוכלוסים במפוזר.

על נימוקי הכרח אלה מתווסף הצד המדיני־חיצוני שבחוברת זאת לא ידובר בו במיוחד. יורק יצויין כאן בקשר לבעיית הגבולות: איש אינו מתייחס ברצינות לנימוקי „הצדק“ אשר בפי המדינאים שבמזרח ובמערב. כולם מתחשבים בעובדות קיימות ושוקלים על פיהן. טעמים איסטרטגיים בעיקר קובעים את יחס המעצמות לאיזור. ירידת כוחה המדיני של מדינת ישראל היא פונקציה של מיעוט השטח שהיא תופסת באיזור. בין כבעל־ברית בין ככוח נייטרלי יש צורך לשלוט על מרחב שיש בו חשיבות ואחיוה. מדינת ישראל כפי שהיא היום כמעט ואינה גורם בעל חשיבות עצמאית. מבחינה בינ־לאומית היא מוכרת ונסבלת — נסבלת יותר מנחמכת — מתוך כל מיני גורמים צדדיים שאינם טמונים במדינה עצמה. וזהו מצב לא בריא ואין לסמוך עליו לאורך ימים. במידה שנצלית להרחיב את גבולות המדינה ולשוות לה חשיבות בסיסית בטחונית ואף כלכלית, עם כל הרעש שעלול לקום בימים הראשונים נגד הרחבה כזאת, יגדל כוחנו בזירה הבינלאומית, ולא יתמקחו מאחורי הקלעים על חשבון שטחי המדינות הקטנה הזאת.

כך מצטרפים טעמים אוכלוסייתיים, כלכליים, בטחוניים ומדיניים להיות גורמים מחייבים, מאלצים, ממש מכריחים להגשים את החזון, שהוא בחשבון הרחוק יותר ריאלי מאשר הריאליות של הגבולות הנוכחיים.

על כן אין כל תוקף לא מוסרי ולא הגיוני ולא ריאלי לכל ההבטחות שמי שהוא מבטיח לעולם ולעריבים סביב שאין בדעת ישראל להרחיב את הגבולות. האויבים אינם מאמינים, ובצדק אינם מאמינים. לא חששו ראשי הציונות להודות בצדקתם האובייקטיבית של שונאי ישראל לגבי טענות מסויימת למצב האובייקטיבי של יהודים בעולם. באותה מידה ממש אין לחשוש גם היום לראות דברים כהווייתם ולהודות בהם אם אמת ואם הכרח הם.

יש נסיון משונה בנידון זה: תחילה נסינו לרמות את הגויים כדי להסוות את המטרות האמיתיות שלנו, לבסוף התברר: את הגויים לא הצלחנו לרמות, אבל אנו עצמנו התחלנו להאמין בשקר ולכפור באמת. היו כאלה שטענו: למה לנו לספר לעריבים שאנו רוצים במדינה פה, זה יעורר את התנגדותם. מוטב שנסתנו לאט לאט עד אשר יגבר כוחנו. כעבור זמן מה של ציונות "מעשית" שכזו התברר: שנאת העריבים והתנגדותם גברה, הם לא האמינו אפילו לאנשים כד"ר מגנס ולא רק לד"ר וייצמן. הם האמינו רק לז'בוטינסקי. לעומת זאת נמצאו יהודים ו"ציונים" רבים שהתחילו לכפור באמת בצורך של מדינה יהודית.

היום אתה שומע לפעמים טענה: וכי לא רוצה כל אחד במדינה ובמשלה הזאת את שכם וחברון וגלעד ובשן? אולם מה תועלת לדבר על כך ולהרגיז את העריבים ולחזק את ידי האויבים? יבוא יום.. שיטה זו כבר נתנה את אותותיה השליליים. כבר מתחנכים רבבות ילדי ישראל על זיהוי מדינת ישראל עם ארץ ישראל, כבר מדברים על שכם וחברון כעל "חוץ לארץ" ו"מדינה שכנה", במידה שמרבים בשיטה זאת מרגילים גם את הגויים בעולם למחשבה שאין עם ישראל רואה עוד את השטחים האחרים כשייכים לארצו. כל שנה נוספת של התכחשות כזאת תגביר בעת הפריצה ההכרחית את טענת העולם על פלישה לשטח לא-לנו. יחד עם הכנייות היוצרות אידיאולוגיה "ישראלית" של גיתוק מהעם היהודי ותהוות "אומה ישראלית" חדשה, נוצרת גם שאיפה למין פדרציה עם "עמי" האיזור כגון העם "הירדני", "הסורי", כלומר מתוך הכרה מלאה באדנותם של "עמים" אלה על שטחי שליטתם היום. יחד עם זאת לא נקנתה במחיר זה שום הרגעה אצל העריבים. אף אחד מהם אינו מאמין שאין ישראל רוצה להתפשט.

האנטישמיות בעולם טענו שאנחנו זרים הארצותיהם. הם צדקו. למרות המחאות והצהרות הנרגשות של היהודים על נאמנותם ופטריזטיותם.

העריבים צועקים שהיהודים רוצים להשתלט על כל השטח בין

הפרת והנילוס. גם הם צודקים, למרות ההכחשות וההבטחות של שרי ישראל ומפלגות ישראל.

זה קצת משונה לשמוע כיצד גויים, שונאי ישראל בעולם וערבים כאן מזדהים עם מה שהבטיחה וקבעה תורת משה ויהודים מתכחשים. אבל זהו פרי אותה תקופה אומללה שבתולדות ישראל כשהיהודים התחילו להתכחש לעצמם, לגדולתם, ליעודם. וה"גס" הוא זה שהחזון וההבטחה האלהית תאמו ויתאמו למציאות הריאלית.

התנחיה הרוחנית

הצירוף של חזון והכרח לא קשה היה להוכיח אותו בענייני גוף, בבעייה היהודית בין הגויים ובבעיית גבולות הארץ. קשה יותר להוכיח אותו בענייני רוח משתי סיבות:

ראשית: מטבעם של ענייני רוח שכוח לחצם ניכר פחות מאשר כוח הלחץ בענייני חומר. ששת ימי המעשה נתון האדם כדאגות החומר ורק בשבת ומועד הוא מתפנה לרוח, ורק אז — בדרך כלל — הוא מרגיש את צרת הרוח.

שנית: אימת עצם החיים של היהודים בגלויות והמתח המלחמתי נוסף למתח יצירת יסודות כלכליים בארץ דחו מן התודעה את הבעייה הרוחנית.

אולם כל אימת שחלה אתנחתא בדאגות החומר מבצבצת ועולה בעיית הרוח במכלול התחיה של העם היהודי בארצו.

ואף על פי שלפי ההנחות שלנו בפרקים הקודמים רחוק הוא עם ישראל בגלויות ורחוקה היא מדינת ישראל בארץ ישראל ממנוחת הגוף, ועדיין המערכה הראשונה והמכרעת בשעה זו ובדור זה היא מערכת הצלת העם היהודי מכליה על ידי הקמת ביתו הממלכתי על יסודות חומריים, כלכליים וצבאיים ומדיניים בטוחים, ואף על פי שאין השעה כשרה לנוף היום הלכה למעשה בחזית זאת שמא יביא הדבר חלילה לקרע בעם, בגופו של עם, בעוד הוא עומד בחזית המלחמה על קיומו הפיסי, חייבים אנו לראות את הבעייה בכל עמקה. חייבים אנו להציב אותה בפני אנשי רוח, סופרים ומורים ורבנים שבניגוד לאנשי מפלגות וממשלות עינם למעמקים, עינם לעתידות, ומה שהם זורעים בנפשות לא בשנה ולא בשנתיים יתן יכול, כי אם בעשרות שנים, ובכך יקבע גם את דמותה הפנימית של האומה. אילו באה תנועת הגאולה הממלכתית באחת התנועות המשיחיות שבעבר, אם בזו של דוד הראובני או בזו של שבתאי צבי, כאשר האומה היתה מושרשת בתרבותה העצמית המקורית, לא יכלה לצוף בעייה זו בחומרה כזאת כפי שהיא צפה היום. ודאי שגם אז היו

חילוקי דעות כשם שהיו גם בעבר בימי היות סנהדרין בישראל ואף בימי התלמוד, אולם על עיקרם של דברים, על קוי היסוד של הדמות הרוחנית לא היו עוררין. אולם מכיוון — וודאי לא במקרה, אלא שלא כאן המקום לדון בדבר — שתנועה הגאולה הממלכתית נולדה על ברכי החילוניות והתגשמה ברובה על ידי יהודים שלמעשה, ולפעמים גם בדעת ולהלכה, נתונים לרוחן של תרבויות אחרות והשקפות עולם אירופיות, אם אידיאליסטיות ואם מטריאליסטיות, מכל מקום רחוקות מעקרונות היהדות, ומכיוון שהדיאלקטיקה ההיסטורית גרמה לכך שאחד הנימוקים העיקריים של הציונות היה הנימוק: נהיה ככל הגויים, במדינה, בכלכלה, בצבא, ניטל מרעיון הגאולה המתגשמת היסוד הרוחני שהיה תמיד חלק אינטגרלי ממנה, יסוד התשובה אל אלוהי ישראל, יסוד הגשמת תורת ישראל במסגרת הממלכתית הישראלית המחודשת.

אחרי השמדת יהדות אירופה המזרחית ובתוקף תהליכי האמנ-סיפציה האזרחית במזרח ובמערב, רוב רובו של העם היהודי גם יצא מאותו הגיטו הרוחני שהקים לעצמו מדעת ומרצון, ואשר בו קיים כל ימי גלותו מעין מלכות ישראל ללא טריטוריה, אך במלוא החיים התרבותיים המשפטיים העצמיים. יתר על כן: מושג דת ישראל גם הוא התבולל ותורגם ללשון תרבות אירופה ואמריקה ונתפש כעניין של הפרט, של אמונת היחיד שיש להפרידו מכל ענייני אומה ומדינה, וזהו שורש אי-הבנה עמוקה בין אותו חלק העם החי עדיין על תורת ישראל ושולחן ערוך, זו הקונסטיתוציה של חיי יהודים בעבר, ובין אלה שבאו או יבואו בקרוב אל הגאולה הארצית והממלכתית מעולם אחר. שני חלקי העם מדברים ממש בשתי שפות שונות ורחוקות זו מזו ומי יודע אם לא יהיה קשה יותר להפוך כופר למאמין או חפשי לשומר מצוות מאשר להפוך חובש ישיבה מוויליאמסבורג לחייל לוחם, או סוחר מרומניה לעובד אדמה. כי בתחום זה חלק גדול של העם הוא ממש כופר בעיקר, גם אם איננו כופר באלוהים הוא כופר בעקרון שתורת ישראל היא תורה מחייבת את כלל האומה ואת המסגרת הממלכתית העברית המחודשת.

ריקנות אידיאולוגית מסויימת, חורבן השקפות עולם מסויימות, המשבר הרוחני בעולם כולו וחוסר צורות-חיים עצמאיות ונאות — כל אלה הם גורמים שהולידו אמנם בזמן האחרון גם במדינת ישראל תנועה ביישנית במקצת ומוסאית במקצת לחזור לערכי אבות. לכך יש לצרף גם — וזה לא בלי השפעת תהליכים דומים אצל הגויים — תנועה להתארגנות דתית סביב לבתי כנסת בריכוז היהודי הגדול בארצות הברית, אולם כל אלה הם לכל היותר שלבי הכנה לאותה

מהפכה רוחנית גדולה אשר עתידה והייבת להתחולל, אפשר לומר שיחסם של כל הסימנים האלה, שביטויים המובהק הוא עניין זה הקרוי „תודעה יהודית“, אל התחיה הרוחנית הגדולה, הוא כיחס תנועת חיבת ציון ועליית ביל"ו לתקומת מדינת ישראל.

נוסף לסעות הזו שטעו בהערכת דת ישראל כאילו היתה כדוגמת הדתות האחרות עניינו של הפרט בהתייחסותו אל המוחלט, נפלה גם טעות היסטורית גדולה בהסברת דת ישראל כאילו היתה מין תחבולה לשם שמירה על הקיום של העם. והמסקנה הפופולרית מאד: עתה, מאחר שזכינו לעצמאות ממלכתית, עניין הדת הוא מיותר, לכל היותר בשביל יהודי „חוץ-לארץ“, כפי שמעדיפים אצלנו לכנות את הגולה, ואף „התודעה היהודית“ דרושה כדי לשמור על הקשר עם.

ושתי הטעויות, שהן מקור אי-התבנות החמורות, אינן אלא טעות אחת של אי-ידיעה אחת, אי-ידיעה שדת ישראל — ואין לה בכך דמיון לשום דת בעולם עד כדי כך שאף עצם השיתוף במונח דת הוא מופקפק — לידתה עם האומה הישראלית וקיומה באומה הישראלית כאומה. ביסודה רעיון הברית שכרת אלוהים עם אבי האומה לא כפרט אלא במפורש כאבי האומה, עם זרעו אחריו, והברית שנכרתה עם יציאת מצרים ועל-סף מעבר הירדן. עובדת יסוד זאת קובעת את אי-האפשרות המוחלטת להפריד בישראל דת מלאומיות או דת מממלכתיות ישראלית. קיום הדת הוא חובה לאומית וקיום האומה הוא חובה דתית. והדת אינה רק עניין שבאמונה מיטפיסית, כי אם חוקת חיים, חוקת מדינה, חוקה כלכלית וחברתית, משמעה שהיא כוללת את כל החיים החמריים והרוחניים, הפרטיים והציבוריים. מי שדורש הפרדת הדת מהמדינה או מהאומה הוא כופר בעיקר יותר ממי שדורש ריפורמה דתית או חידוש תורה שבעל-פה ואף שולחן ערוך חדש. אם ישנה אפשרות ויש תקוה ואף כבר נשמעה דרישה לחדש את מוסד הסנהדרין, כמוסד מחוקק רוחני עליון כאשר היה בעבר, אשר הוא ורק הוא יהיה מוסמך לחדש תורה שבעל-פה, הרי לעולם לא יקום ולא יתכן שום מוסד אשר יעקור אומה זאת משרשיה הרוחניים. וכבר הזהירה תורה על כך באמרה שגם אם יקום נביא שיעשה אותות וידרוש בשם האותות לעבוד לאלוהים אחרים, דינו מוות. ואף מלך בישראל כפוף לתורת משה. משמע שתורת משה היא ביסוד הנבואה והמלוכה, משמע שהיא דבוקה בנו מלידה והיא סגולה, טול סגולה זו מהעם היהודי ונטלת טעם קיומו. ודאי שדת ישראל שמרה על יחודו והשתמרותו בתוך מערבולת העמים והתרבו-

יות, אבל לא היה כאן תהליך התעטפות בטלית על מנת להתבדל. התעטפות זאת בצורת חיים נפרדת היא חלק אינטגרלי מהשקפת העולם המיוחדת שהיא תוכן קיומו של העם הזה. ואם צורה זו ותוכן זה השתמרו יחד עם העם סימן הוא שיש בהם אמת ויש בהם כוח שעדיפים הם על אמתו ועל כוחות של תרבויות, של תמות ושל פילוסופיות אחרות.

שלושה זרמים רוחניים אדירים פרצו מקרב העם היהודי במאות השנים האחרונות: החסידות, ההשכלה, התחיה הלאומית. כל זרם ופילוסופיה שלו ותוצאות מעשיות שלו, אולם הצד השווה שבהם — שלשתם נסיונות כבירים לחידוש הרוח היוצרת, לחידוש צורות בתיים שהתאבנו. אולם כל עוד לא היתה קרקע מתחת לרגלי המהפכות הללו לא יכלו להצמיח את מלוא התחדשות החיים הרוחניים והתרבותיים. הן חרשו עמוק, הן השאירו אותות שלא יימחו עוד בחיי האומה. המהפכה הרוחנית שתתחולל בארץ תיטול ודאי מן המשובח שבכל שלושת הזרמים האלה, אולם שלשתם לא ישמשו אלא כזרמי הכשרה לאותה תנועה רוחנית גדולה אשר עתידה להיוולד מן הזיווג המחודש הזה של העם הגדול החוזר לארצו. ולא לשוא מדבר גדול משוררי ציון ומחולל שיטת הפילוסופיה הלאומית, ר' יהודה הלוי, על חידוש הנבואה עם שוב העם לארץ ישראל. ורק עם תנועה רוחנית חדשה זו יתברר מה היה קליפה ומה היה תוך בתרבות יהודים באותם אלפי שנה, ולא יחסרו גם מאבקים פנימיים כאשר לא חסרו גם באותו עבר רחוק ואידיאלי שבשתי המלכות הראשונות. אולם שני תנאי יסוד יהיו לאותם מאבקים ולאותה התחדשות רוחנית: קרקע מתחת לרגליים וקרקע רחבה ועשירה ומובטחת, לא עוד התכתשויות על סף תהום של כליה פיסית, וקרקע רוחנית משותפת, זו שבעיקרה האמונה והדת.

ותנאי שלילי לסלילת דרך להתחדשות הרוחנית היא השתחררות מכל הקליפות הרוחניות אשר דבקו בנו בגלויות ובמיוחד במאות השנים האחרונות מאז החלה היציאה מחיי הרוח העצמיים בניטאות. אילו רק קיבלנו מעולם המערב את קליפתו, את צורת הלבוש ואת הצורות הספרותיות והאמנותיות ואת פרי המדע והטכניקה, לא קשה היה לסגל אותן צורות ואותם פירות לגרעין הסגולה העצמית שלנו. אולם דא עקא: יחד עם הצורות קיבלנו גם את התוך, עד כדי כך שישנם רבים בקרבנו אשר גם כשהם שבים או רוצים לשוב לתרבות העברית הקדומה, זו של התורה והנבואה, הם מקבלים אותה מכלי שני ושלישי כפי שסוננו ונתפרשו אצל הגויים בצנורות הנצרות או הריפורמציה, וההומניזם האירופי. ועל כן כל כך מרבים לדבר על

מוסר הנביאים ומתכוונים לאיזה מוסר של אחד טולסטוי, או בדוגמה מהאמנות — רואים את משה רבנו דוקא בקרניים של מיכאל-אנג'לו. ואכן, ודאי שאין לראות את משה בלבוש קפוטת בסגנון מזרח אירופה, ועל כן דרושים שני התנאים גם יחד: שיבה אל קרקע הארץ והשתחררות מקליפות תרבות אירופה וכל מה שדבק בה מיוון ומרומא דרך הריניסאנס, או מתרבות גרמניה שדבקה בנו בצנור האמגסיפציה וההשכלה. כיום ישנן כמובן שתי סכנות אקטואליות יותר; זו התרבות האנגלוסכסית, אם בכוח כמות היהודים בארצות ההן, אם בכוח התפשטות תרבות זאת על חלקי תבל רבים בדרכי הטכניקה המהירה; וזו התרבות הסוציאליסטית-קומוניסטית המתפשטת בכוח האידיאולוגיה המשחררת כביכול. ומעניין לציין שגם הנהגים אחרי תרבות המערב וגם הנהגים אחרי תרבות המזרח (במובן הקומוניסטי) שניהם מנסים לטעון שתרבויות אלה קשורות ב"רוח נביאי ישראל". ואף זהו כמובן תפקידה של תנועת ריניסאנסה רוחנית: לטהר את מושגי התרבות העצמית הקדומה מכל סילופים. כשם שעושה הארכי-אולוג במצאו כלי-חרס ישן הוא מוריד את גושי העפר שדבקו בו, מכפנים ומבחוץ.

ואחרון אחרון: לא זו בלבד שלא תתכן שיבה ללשון ושיבה לארץ בלי שיבה לרוח שאותה לשון ואותה ארץ ואותו גזע-אבות יצרו כאן, בלי לשוב לאותם מעיינות ומקורות שמהם הושקה רוח העם, אי אפשר לשוב אל הארץ מבלי לשוב אל שמה של אותה ארץ. לא זו בלבד שאותם תהליכים עמוקים ובלתי נראים לעין, ואם הם נראים, אזי כבלתי-ראציונאליים, אשר החזירו את העם ללשון-קדומים ולאֶרץ-קדומים לא רק בדרך הדחף של שונאים, כי אם גם, ואולי בעיקר, בכוח החזון של אוהבים, לא אלה הגורמים בלבד מחייבים גם ובמקביל את השיבה ליהדות, לאלוהי ישראל, לשלמות הברית כפי שנכרתה עם לידת האומה, כי אם גם מהצד השלילי, מאותו הצד שבהגשמה החומרית נקרא: שנאת ישראל, גם מהצד הדוחף הזה, אפשר לציין — וכאן המקום לדבר על "נס" התיאום — כי כל אותם ערכים תרבותיים באמת או לכאורה, אשר כה משכו את לבות משכילי ישראל בדורות האחרונים, מוטלים בחורבות. על דרך ההקבלה אפשר לראות את כל מה שקרוי תרבות אירופה והתפצל לשתי זרועות, תרבות אמריקה מכאן ותרבות ברית המועצות מכאן, כתרבויות שבערכי-היסוד שלהן הן שוקעות, גם אם עדיין אור ההצלחה החיצונית שלהן מזהיר ומסנוור עיניים חלשות. אנשי הרוח שבתרבויות אלה נבוכים, כי בעומק נפשם הם מרגישים את מות האלים. בדומה לכך היה ביוון וברומי הקדומים.

התרבות החמרנית התיאורטית במזרח והתרבות החמרנית המעשית במערב אינן עוד אלא גלמים ללא רוח — ואולי אין זה מקרה כלל שהתחיה הלאומית שלנו מתחוללת בעת ובעונה אחת עם שקיעת האלים. הללו. באושבינצים נשרף גם אותו האל הנערץ שנקרא הומניזם אירופי, בסיביר קפא גם אותו האל שנקרא האדם הסוציאליסטי החדש; בהוליבור מתנוון גם אותו האל שנקרא התרבות האמריקאית החדשה. ודאי שבכל אחת מהתרבויות האלה נוצרו גם דברים בעלי ערך, כאשר היה ביוון הקדומה, אולם עיקרון של תרבויות אלה, האלים שלהן הזויים, רמו, נתגלו כפסלי עץ ואבן והם מתנוטטים. ואם למדענים ולטכנאים שלנו יש הרבה מה ללמוד בכל הארצות ההן, אף כי הרבה מאד ממה שיש להן מידי הגזע שלנו בא להן, הרי לסופרים ולמשוררים, להוגים ולאמנים שלנו אין מה ללמוד שם, כי הגות ושירה ואמנות הם עניינים שבתוך, עניינים שבאמונה, ובאלה — כל הארצות ההן כושלות ונבוכות. ועל אלה נאמר: כי מציון תצא תורה.

ההתחדשות הרוחנית שחייבת לבוא ואשר תבוא עם ההתחדשות הגופנית והממלכתית של העם היהודי, תהיה נעוצה עמוק וחזק באדמת היצירה הרוחנית והעצמיות הרוחנית העברית מימי קדם. זאת היא תרבות שנישאה שלושת אלפים וחמש מאות שנה מעל לימים וליבשות, גילתה אמונות ופילוסופיות ומשטרים. על כן דברי ילדות הם כל הנסיונות להקים פה „אומה חדשה“ על חולות זרים שדבקו בסוליות נעלינו מהגלויות. יהודי „גלותי“ החי בארץ על תורה ומצוות הוא הרבה יותר ישראלי מ„צבר“ מחקה ציור פאריסאי או שחקנית אמריקאית או שירה רוסית.

ודאי שמעצם טבעם נראים ביתר בהירות הגבולות המדיניים או המטרות הלאומיות שבקיבוץ הגלויות, מאשר קוי השיבה והמהפכה הרוחנית, אולם בסופו של דבר שיבה זו ומהפכה זו הם הכרחיים בחוקיות של ברזל, שאין מפלט ממנה. ובאחד הימים יתגלה שגם בכל אותן בעיות של משטר וחברה וכלכלה אשר לכאורה קשורות הן אך ורק ביחסים חיצוניים, גם בהן יעלו אם לאט לאט ואם בכוח מהפכה פתרונות שיהיו הרכב מטכניקה חדשה ומעקרונות ישנים של תורת ישראל הקדומה, שכן גם משטר וחברה אינם קליפה חיצונית שאפשר להדביק אותה לכל גרעין. גם כאן יגברו הזרמים העמוקים של מושגי משטר עברי וצדק עברי ויוגשמו במסגרת תנאים חומריים ומדעיים חדשים. שהרי רק למראית עין התחומים של גאולה חומרית וגאולה רוחנית נפרדים הם. במעמקים אינם אלא גאולה אחת. ולה אנו קוראים: מלכות ישראל.

מלכות ישראל

לצירוף דינאמי זה של שלוש המהפכות ההן:

א. פינוי כל הגלויות והחזרה לארץ ישראל של כל העם היהודי, שהוא אחד מרצון או מאונס, מהכרה או מגזע, מהחלטה עצמית או מהחלטות גויים.

ב. שחרורה של כל ארץ ישראל בגבולות ההבטחה האלוהית שהם גבולותיה הגיאופוליטיים, מן הפרת ועד לנילוס.

ג. שיבת התחדשות ותחיה אל ערכי יסוד של היהדות מעיקרי האמונה והנבואה דרך כל שכבות היצירה הרוחנית, לצמיחת תרבות עצמית מחודשת בהתאם לכוחות העצומים הגנוזים בנו והמיועדים לנו — לשלושה אלה אנו קוראים בשם: מלכות ישראל.

ומלכות ישראל זאת, כפי שהוסבר בכל אחד הסעיפים בנפרד, לא רק שהיא חזון גדול ומופלא שראוי להקדיש את הכל לו ולרכוז את כל כוחות הגוף והנפש של הפרט והכלל להגשמתו, אלא שהיא גם הכרח, פנימי וחיצוני. הכרח פנימי, שכן החוק אינו מאפשר למי שכוח גדול בו, למי שכוח לגדלות בו, להסתפק במועט, והכרח חיצוני מכיוון שאין קיום לא לעם יהודי בעולם, ולא למדינה זו של היום בממדיה המגוחכים והבלתי אפשריים משום בחינה, ולא לליבנטיניות תרבותית זו מכל הגלויות ומהמקולקלות שבהן.

וכמו כן לא תתכן גאולה בתחום האחד ללא הגאולה בשנים האחרים. לא תהיה תחיה רוחנית במדינה זאת החיה על ה"שנור" ועל חסד לאומים ועל גבול השוד והרצת, ועל דו־קיום עם גלויות. ולא תהיה גאולת הארץ כולה ללא יישובה על ידי שנים־עשר מיליון יהודים יוצרים ובונים וממלאים את השטח ממלכתיות וחקלאות ותעשייה ותרבות. ולא תתכן גאולת המיליונים ההם שאף גאולתם תהיה הכרחית באחד הימים, בגבולות מדינה זאת.

החזון וההכרח שלובים זה בזה במעמקים ללא הפרד. וזה תפקידה של המדינה:

כל מה שנעשה בה חייב להיעשות לאור חזון זה. אולם מכיוון שחזון מלהיב ומפעיל רק מעטים ובעתות עייפות, עייפות מצרה או עייפות משובע, מעטים אלה מתמעטים עוד יותר, חייבים להחדיר להכרת הרבים גם את צד ההכרח. כי גם אם לא מעטים כל כך אלה הנושאים את החזון בלבם, שהרי זה חזון הגאולה הקדום, הם דוחים כל מעש להגשמתו כהילכתא למשיחא. מכיוון שאין הם רואים את ההכרח שבהגשמתו, מכל מקום לא את ההכרח שבדחיקת הקץ.

אולם המתבונן במציאות היהודים בעולם, המתבונן במציאות המדינית שבאזור והמתבונן בסימני הגיוון הרוחני במדינה ובנוער, לא יימנע מהמסקנה שהמהפכה הגדולה, שכל מה שהיה עד כה לא היה אלא שלבים בהכשרה אליה, דחופה היא ביותר, וכבר מוזהרים אנו מנסיון ההיסטוריה, גם זו שלנו, שראשית גאולה אינה אומרת גם את המשכיותה, ויתכן חלילה גם חורבן אם יונחו הזמן והתנאים. ומנקודת ראות זו של החזון וההכרח, וממנה בלבד ולא מבחינות צדדיות, שעטנזיות של משטר כזה או אחר, סוציאליסטי או קפיטליסטי, דימוקרטי או טוטאליטרי, רב־מפלגתי או דר־מפלגתי, מנקודת ראות זו של הגאולה השלמה בלבד, יש לבחון את המדינה ואת המשטר שלה. רק במידה שמשטר זה ומדינה זו משמשים תנאים וקרש־קפיצה או ראש־גשר להגשמת החזון ההוא שהוא הכרח היסטורי ולאומי, טוב המשטר וטובה המדינה, כל מה שנעשה במדינה זאת להגברת הכוח להגשמת החזון הוא טוב; כל מה שנעשה לעיכובו — הוא רע והרה אסון.

ואם מדובר על מעשים, אין הכוונה אך ורק לאותם דברים הנראים לעין: הגברת הצבא או החלשתו, יישובה של שממה או הזנחתה, הגברת העליה או הפסקתה, כי אם גם ובחשיבות לא קטנה מזאת באותם שטחים הפועלים אל העומק: ספרות וחינוך ומדע ואמנות, הללו דורכים או מרפים את הכוחות הנפשיים. הללו הם יוצרי התודעה היהודית שאיננה, כפי שהחלו לראות אותה, רק עניין ידיעה מה זה לולב או תפילין, כי אם תודעה יהודית במלוא היקף ועומק המושג, תודעת גדולתו ומשמעותו של העם היהודי מאברהם אבינו וברית בין הבתרים ועד לחזון הגאולה השלמה.

סופרים ומורים ואמנים אשר יעשו להעמקת התודעה הזאת יעשו לא פחות מאשר עושה מפקד בית־ספר לקציני צבא ישראל או ראש מכון האנרגיה הגרעינית, וכל מי שפועל כנגד ההעמקה הזאת, להקטנת הדמות הרוחנית, לצמצום החזון או לסילופו, דינו כדין גייס חמישי ומרגל וחבלן, הוא שותף לניווט ולחורבן הצפוי באם יוקפא התהליך המהפכני לגבולות המדינה, לכוחות הקליטה, לליבני־טיניות רוחנית.

החזון הזה והכרת ההכרחיות ההיסטורית שבו, חייבים למלא בראש וראשונה את הנהגת האומה, הנהגתה המדינית והרוחנית והצבאית, כלומר את הגורמים האחראים בתוקף מעמדם לכל מה שנעשה ולא פחות מזה; למה שלא נעשה בשעה שניתן להיעשות. על אנשי הרוח להטיל יומם ולילה את האחריות בכל כובדה על נושאי

התפקידים. כמוכן לא די בזה, רבות מדי המניעות הנפשיות, הכבילות שבמשטר המפלגתי הרקוב והאנטי־מהפכני מן הימין ועד לשמאל. ועל כן מחובתם של אנשי הרוח לפעול בלי הרף בקרב הנוער להעיר בו תודעה זו של גדלות היעוד והכרח החזון לעומת הרקבון והקפאון של הכוחות המעכבים במשטר הנוכחי. כי במירוץ זה עם הזמן יהכך שמלמטה יעלה זרם משחרר באם לא יבואו המעשים הגואלים מן הצמרות המפלגתיות אכולות הסקלרוזה הרוחנית. השיגרה והכסף ותאוות השלטון מסנוורים עיני רבים שם בצמרות. ובמות ממדרגות משנה קופצות בראש, ואידיאלים של שעטנו דוחים את העיקר. והיו וישנן — כמוכן לא תמיד — שעות גדולות שהן שעות הגשמה, והן מוזנחות בגלל חוסר כוח החזון והאמונה או חוסר העוז או ההשקעבדות לצרכי היום ודרישות היום של ההמונים מלמטה שאינם כמוכן תמיד בגדר הראיה, אף כי במערכת סיני למשל, הוכיח העם למטה נכונות מפליאה לשאת בכל סבל אשר יידרש, והמכויבים והמכשילים באו מלמעלה.

כי אכן, רק על פני השטח רקוב הוא העם הזה, רק כשאין הוא נתבע למשכן, הוא נותן לעגל; רק כשמלמעלה באה דוגמת שחיתות נסחף גם הוא עם הזרם — אך בשרשו עדיין בריא העם וראוי למלכות. בשרשי הנפש ישנם הכיסופים וישנה הנכונות לנצל שעות גדולות ולו גם במחיר קרבנות, כחוק כל מהפכה גדולה, כחוק כל הישג לא לשעה כי אם לדורות הבאים.

למי שמטעמים שונים אינו רוצה בהגשמת החזון, כמוכן שלא קשה למצוא נימוקים לדחותו, כי נכון הוא שלא דבר קל הוא וישנם מכשולים לא מעט. אולם הדרך ממדינת ישראל למלכות ישראל קצרה היא וקלה הרבה יותר מהדרך אשר מחיבת ציון למדינת ישראל. בידי חובבי ציון ובידי הרצל ואחר־כך בידי יאיר מחולל לחיי היו הרבה פחות אמצעים ויאליים מאשר הם בידי המכשיר החזק הזה הקרוי מדינת ישראל. אולם בלבנות חלוצי ההתישבות, חלוצי הממלכתיות וחלוצי מלחמת החרות היו הרבה יותר חזון ואמונה מאשר בלבנות העומדים בראש מדינת ישראל, ועל כן המכשולים הגדולים שהראייה המצומצמת מגדילה אותם עוד יותר.

המהפכה העברית הגדולה אשר תגשים את חזון מלכות ישראל תבוא למרות המכשולים האמיתיים ולא רק המדומים. כאשר שוב יפעם החזון בנפש, כאשר תתעורר שוב הכרת הגדלות והכרת ההכרח כאחד.

ומדינת ישראל תהיה המנוף הגדול להרמת מכשולים אלה וסלילת הדרך למלכות הגאולה השלמה.

סוּלָם

למחשבת מלכות ישראל

בעריכת

ד"ר ישראל אלדד

המבצע היחיד למחשבה הלאומית בישראל

מחיר החתימה: 3.600 ל"י

נמצאים למכירה כרכים של השנים הקודמות ובהם:

שירי אורי צבי גרינברג;

דברי הגות וסיפורים מאת ד"ר י. ה. ייבין;

ניתוח היסטורי ואקסואלי של מצב העם היהודי

מאת פנחס הלר;

פרקי זכרונות וסיפורים מאת גאולה כהן;

דברי ספרות והגיונות מקרא;

ביקורת מדינית, תגובות אקסואליות וכו'.

המנה על קוראיו וחותמיו של

„סולם“ למחשבת מלכות ישראל